

Päiväkirjaopinnäytetyö: Hankintojen sähköistäminen

Tuomas Kauranne

Tekijä

Tuomas Kauranne

Koulutusohjelma

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyön otsikko

Päiväkirjaopinnäytetyö: Hankintojen sähköistäminen

Sivu- ja liite-
sivumäärä

53 + 4

Opinnäytetyön otsikko englanniksi

Diary Theses: Digitization of State Purchasing

Toimenkuvani laitoksessa sisältää talous- ja osin tietohallintoakin. Työkokemukseni sekä liiketalouden ja tietojenkäsittelyn monimuoto-opintoni kehittivät tarkastelujakson ammattitaitoani. Toteutin opinnäytteeni 60 työpäivän ajalta (12 viikkoa). Opinnäytteeni seurannassa olevat työpäivät ajoittuivat 7.8.-27.10.2017. Valitsin kyseisen ajanjakso syystä, että hankintatoimen sähköistäminen oli keskeinen osa työpäiviäni. Sain täten opinnäytteeseeni laajan ja johdonmukaisen kokonaisuuden hankintatoimen sähköistamisestä.

Opinnäyte on kuvaus valtion hankintatoimen sähköistamisestä. Valtion hankintatoimen sähköistamista ohjaa Sipilän hallituksen Handi-ohjelma. Opinnäytteeni näkökulma on yksittäisen valtion laitoksen hankintatoimen sähköistamisessä. Hankintatoimemme sähköistäminen sisältää tietojärjestelmiä ja toimintamalleja sekä ohjaa hankintatoimemme johtamista. Opinnäytteelläni oli kolme tavoitetta: aikaansaada johdonmukainen ja toimiva hankintatoimen sähköisen malli, osallistuttaa hanketyössä olevat innokkaasti tekemiseen mukaan sekä edistää hankintatoimen suunnitelmallisuutta. Olen koostanut tavoitteeni onnistumiset pohdinnat ja päätelmät osioon.

Asiasanat

Hankinta, sähköistäminen, tietojärjestelmät, liittymät, toiminnanohjausjärjestelmät

Sisällys

1	Päiväkirjani.....	1
1.1	Hankintojen sähköistäminen	2
1.2	Monipuolinen työkokemukseni	2
1.3	Terveyden ja hyvinvoinnin edistäjä, THL	3
1.4	Keskeiset käsitteet	4
2	Hankintatoimen nyky- ja tavoitetilä	5
2.1	Ammattitaitoisesti – Hanke edellä	6
2.2	Sidosryhmiemme tarpeet	7
2.3	Kuunnellen ja keskittyen tuloksiin.....	8
3	Päiväkirjaraportointi.....	10
3.1	Aloitussiikkoni: Sisällön valmistelua	10
3.2	Seurantaviikkoni 1: Hallinnon johdolle esittely	12
3.3	Seurantaviikkoni 2: Sisällön täsmentäminen	16
3.4	Seurantaviikkoni 3: Laitoksen johtoryhmälle esittely.....	19
3.5	Seurantaviikkoni 4: Toimeenpanon aloittaminen	22
3.6	Seurantaviikkoni 5: Perehtyminen osakokonaisuuksiin	25
3.7	Seurantaviikkoni 6: Muutosjohtamisen tärkeydestä.....	30
3.8	Seurantaviikkoni 7: Työpajat aloitetaan.....	33
3.9	Seurantaviikkoni 8: Liittymien suunnittelua.....	36
3.10	Seurantaviikkoni 9: Työpajat päätetään	39
3.11	Seurantaviikkoni 10: Taloussuunnittelun osaksi	43
3.12	Lopetusviikkoni: Tuotteistaminen aloitetaan	46
4	Pohdinta ja päätelmät.....	49
4.1	Aikaansaannokseni (tavoite 1)	49
4.2	Hanketyöni sujuvuus (tavoite 2)	50
4.3	Johtopäätelmäni (tavoite 3)	51
4.4	Loppusanani	53
	Lähteet	54
	Liitteet.....	57
	Liite 1. Hankintaluokat	57

1 Päiväkirjani

Valitsin päiväkirjamuotoisen opinnäytteen syystä, että toimin asiantuntijatehtävissä, jossa mielestäni on hyödyllisempää ammatillisen oppimiseni sekä opinnäytteeni lukijan kannalta tehdä päiväkirjamuotoinen opinnäyte. Toinen näkökulmani on, että olen tehnyt molemmat opintoihini liittyvät harjoittelutyöt, jotka sisälsivät keskeiset päivittäiset tavoitteeni ja oppimiseni, samalle työnantajalle, jolle teen myös opinnäytteeni. Päiväkirjamuotoinen opinnäyte on täten luonnollinen jatkumo ja lopputulos molemmille harjoittelutyölleni. Rajasin opinnäytetyön ajanjakson (7.8 - 27.10.2017) tarkastelukohteeksi hankintatoimen sähköistämisen, sillä hankintatoimen sähköistäminen on läsnä jokaisena työpäiväni. Opinnäytteelläni on kolme tavoitetta. Ensimmäinen on se, että saisin rakennetuksi johdonmukaisen ja toimivan sähköisen hankintatoimen kokonaisuuden. Toinen tavoitteeni on saada kaikki hankkeeseen osallistuvat innokkaasti mukaan yhteiseen tekemiseen. Kolmas tavoitteeni on edistää hankintatoimen suunnitelmallisuutta.

Opinnäytetyössäni olen käyttänyt monipuolisesti hankintatoimemme sähköistämistyössä hyödynnettäviä kotisivuja, toki muitakin. *Valtiovarainministeriö* kotisivuilta löytyvät yleis- ja ohjaavat tiedot digitalisointihankkeesta ja sen toimenpanosta muun muassa kuvaus Valtion hankintojen digitalisoinnin, nyky- ja tavoitetilasta 2019. Hankintojen digitalisointi, *Handi-ohjelman* kotisivuilta löytyvät hankintojen digitalisoinnin käytännöllisemmät asiat kuten työpajojen tallenteet sekä lähes kaikki ohjelmaan liittyvä tieto. *Valtion yhteishankintayksikön* (Hansel) kotisivuilla löytyvät muun muassa valtion kilpailutuskalenteri sekä hankintatietojen keruuseen liittyvää asiaa. Cloudian kotisivut sisältävät tietoa *kilpailuttamis- ja sopimushallintaratkaisista*. *Tutki hankintoja* -kotisivuilla on kaikille avoin valtion hankintatoimen raportointipalvelu. HansaWorldin kotisivuilta löytyy tietoa opinnäytteessäni mainitusta *toiminnanohjausjärjestelmästä*. Necora Systemsin hallinnoimilla kotisivuilla on tietoa Nappula-asiakashallintajärjestelmästä.

1.1 Hankintojen sähköistäminen

Valtiohallinnossa aloitetaan sähköisen tilaamisen ja laskujen käsittelyn ratkaisun (ns. Handi-palvelu) käyttöönotot vuoden 2018 aikana. (Palkeet 2017). Opinnäytteessäni käytän edellä mainitusta järjestelmästä nimitystä tilauspalveluratkaisu. Tilauspalveluratkaisu on osa Valtion hankintojen digitalisoinnin toteutusohjelmaa, Handia. Handi-ohjelma on Sipilän hallituksen kärkihanke. (VM 2017a). Työnantajani on tulevan tilauspalveluratkaisun yksi koekäyttäjistä. Tilauspalveluratkaisu on osa hankintatoimemme sähköistämistä. Tilauspalveluratkaisun käyttöönottomme tapahtuu toukokuussa 2018. Hankintatoimemme sähköistämiseen liittyy muitakin tietojärjestelmiä, kuten hankintojen kilpailuttamis- ja sopimushallintaratkaisut. Hankintojen sähköistämiseen liittyvä hanke on alkanut työnantajani osalta keväällä 2018. Hankintatoimen sähköistamisellä pyrimme siihen, että toteuttaisimme hankintaintamamme yhtenäisellä tavalla, nykyistä tehokkaammin ja entistä ammattitaitoisemmin. Lisäksi tavoitteenamme on, että hankintatoimeemme liittyvät työvaiheet ja toimintatavat tehdään läpinäkyvimmiksi, ymmärrettävimmiksi sekä automatisoisimme kaikki mahdolliset hankintoihin liittyvät työvaiheet. (Handi 2017a).

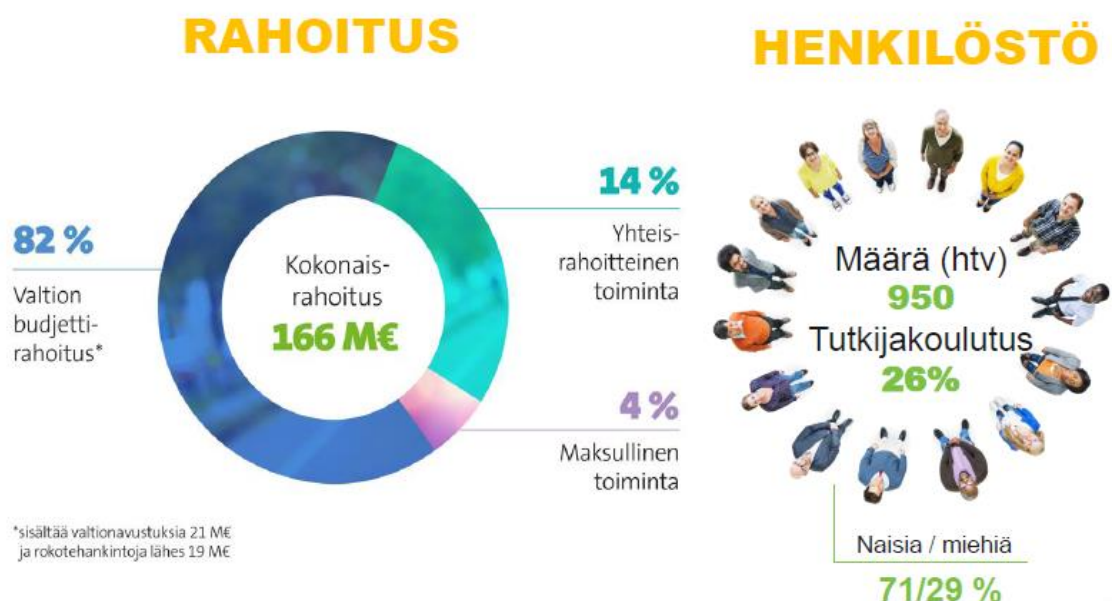
1.2 Monipuolinen työkokemukseni

Nimeni on Tuomas Kauranne. Kokopäiväinen työkokemukseni on alkanut vuodesta 1988. Aloitin työurani yksityisyrityssektorilla ja jatkoin vuodesta 1996 valtion palveluksessa. Ensin Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksessa (Stakes), joista fuusiojärjestelyjen myötä vuodesta 2009 Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) palveluksessa. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksessa toimin tällä hetkellä erikoissuunnittelijana. Kotipaikkani on talousyksikkö Helsingissä. Työurani aikana olen tehnyt monipuolisesti ulkoisen ja sisäisen laskennan tehtäviä.

1.3 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäjä, THL

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on riippumaton asiantuntija, joka tuottaa kansallista ja kansainvälistä alansa asiantuntijuustietoa päätöksenteon tueksi. Asiantuntijuutemme perustuu tutkimustyöhön, monipuolisiin tilastotietoihin sekä yhteistyökumppaniemme tunnistettuihin tarpeisiin. Lisäksi tulosohjaukseen sisältyy alaisen hallintomme tehtävät. THL on perustettu vuoden 2009 alusta, jolloin Kansanterveyslaitos (KTL) ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus (Stakes) fuusioitiin keskenään uudeksi valtion tutkimus- ja kehittämislaitokseksi. Pääosin laitoksen toiminta rahoitetaan valtion budjettivaroin. (THL 2017a).

Laitoskokonaisuus toimii valtakunnallisesti. Laitoksen johto on Tilkan kampusalueella Helsingissä. Laitosta johtaa pääjohtaja. Laitoksemme alaisuuteen kuuluvat viisi valtion lastensuojeluyksikköä (koulukodit), kaksi valtion mielisairaalaa sekä Vankiterveydenhuollon yksikkö. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksessa työskentelee 969 henkilöä, alaisessa hallinnossamme työskentelee yhteensä 1 319 henkilöä. (THL 2016).

Kuvio 1. THL rahoitus ja henkilöstö (THL 2016)

1.4 Keskeiset käsitteet

Digitalisointi: sähköistäminen, on käsite, jota käytän pääosin opinnäyttees-säni.

Handiohjelma: Valtion hankintojen digitalisoinnin toteutusohjelma

Handi-palvelu: Valtiolla vuonna 2018-2019 käyttöönotettava sähköisen ti-laamisen ja laskujen käsittelyn ratkaisu. Käytän opinnäytteeni sisältöä pa-remmin kuvaavampaa tilauspalveluratkaisu-käsitettä.

Hanki-palvelu: Kilpailutusratkaisu

Hankintatoimi: Hankintojen suunnittelusta raportointiin liittyvä kokonaisuus

Hankintatoimen digitalisointi: Hankintaan liittyvien tehtävien ja työnkulkujen kehittäminen ja sähköistäminen.

Hankintakategoriat: Hankintaluokat, joka perustuu hankintojen ryhmittelyyn kirjanpitolien mukaisesti (liite 1)

Hankintasuunnitelma-taulukko: Taulukko, jolla kerätään tulevien vuosien hankintakohteita

Hilma: Sähköinen ilmoitustaulu

Käyttäjäkertomus-lomake: Listataan yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa tärkeimmät tehtävät, joiden arvojärjestys päätetään äänestämällä.

Liittymäraajapinta: Malli, jossa siirretään tietoa ihmisen, laitteen ja ohjelman välillä

Ohioisto: Ostotapahtuma ohi sopimuksen

Riippuvuussuunnitelma: Tietojärjestelmän teknisen ympäristön kuvaus vas-tuineen

Skannaus: Kuvanluku

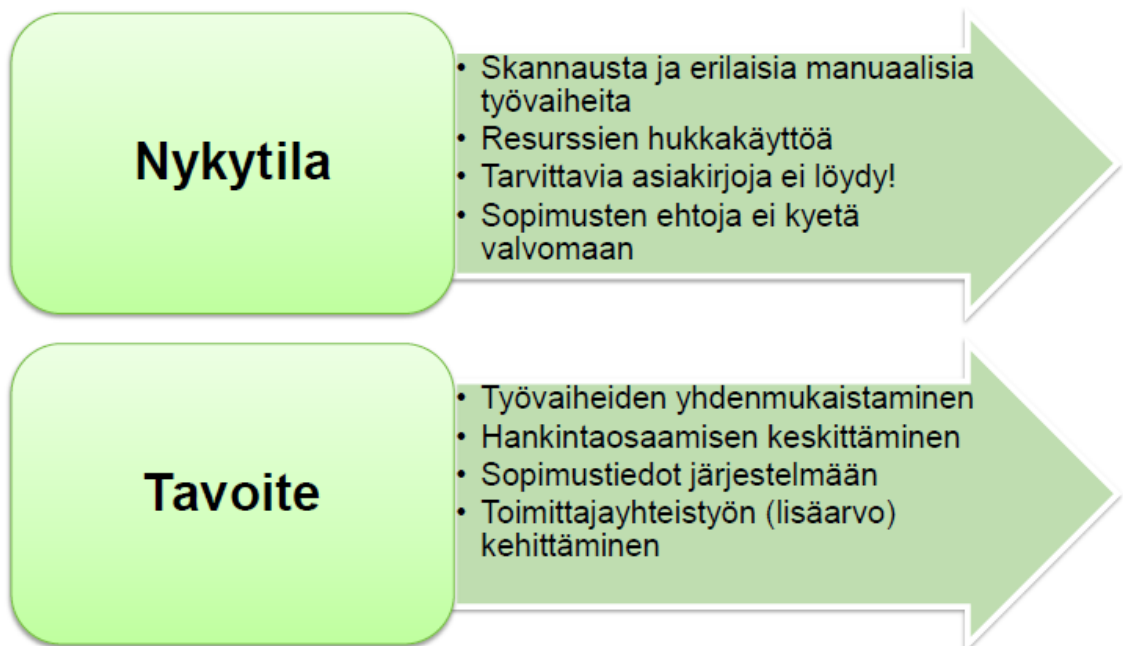
Tietojärjestelmä: Järjestelmä, jonka tehtävänä on tehostaa ihmisen, laitteen, tiedonsiirron ja ohjelman kokonaisuutta.

Toiminnanohjausjärjestelmä: Opinnäytteessäni tarkoitetaan laskutuksen, tapahtumahallinnan ja vastikkeettomien menojen toiminnanohjausta.

2 Hankintatoimen nyky- ja tavoitetila

Keräämme syksyisin tulevan kolmen vuoden hankintasuunnitelmatiedot lomakkeen avulla. Kilpailutuksia varten keräämme vuoden aikana tiedot erillisellä nettilomakkeella. Kilpailutuksia seurataan omina tehtävinään. Kilpailutukset ja niihin liittyvät hankintapäätökset toimittajasopimuksineen tehdään lomakkeella. Kaikki hankintaan liittyvät lomakkeet viedään käsin asiakirjojen sähköiseen arkistoon. Nykytilanteessa hankintatoimeen liittyvien järjestelmän välillä ei ole sähköistä tiedonsiirtoa.

Hankintatoimen sähköistämisen tavoitetila sisältää, että vuosittaiset hankintatiedot suunnitellaan talouden suunnittelujärjestelmässä. Vuoden aikana toteutettavat kilpailutukset kerätään tilauspalveluratkaisun avulla kilpailutusten suunnittelujärjestelmään. Suunnittelujärjestelmässä hankkeen kilpailutus suunnitellaan valmiiksi. Valmis kilpailutus siirretään sähköisesti sähköiselle ilmoitustaululle. Hankintapäätös ja toimittajasopimus tehdään sähköisellä sopimuslomakkeella sähköisesti allekirjoittamalla. Kaikki hankintaan liittyvät tiedot siirtyvät sähköisesti asiakirjojen sähköiseen arkistoon, tilausten perustaksi sekä raportointia varten.

Kuvio 2. THL hankintatoimemme nyky- ja tavoitetila

2.1 Ammattitaitoisesti – Hanke edellä

Päiväkirjani tarkastelukohteena on hankintatoimen sähköistämiseen liittyvät tietojärjestelmät liittymäraja-apintoihin. Hankintatoimintamme sisältää vaiheet hankinnan suunnittelusta ja raportointiin. Vastaan samanaikaisesti myös laitoksemme toiminnanohjausjärjestelmähankkeesta. Hankkeella on osaltaan liittymäraja-pinta hankintatoimen sähköistämiseen. Olen myös hallinnon alamme edustaja tilauspalveluratkaisun käyttöönoton asiakastyöryhmässä. Asiakastyöryhmässä edustan monipuolista laitospokonaisuutta ja yhtä koekäyttäjälaitosta. (Handi 2017b). Asiakastyöryhmässä olemme muun muassa vaatimusmääritelleet tulevan tilauspalveluratkaisun. Toimin lisäksi laitoksemme hankintatoimen sähköistämishankkeen toisena vastuullisena vetäjänä.

Opinnäytetyöni hetkellä keskeiset työtehtäväni ovat

- hankintatoimen sähköistäminen
- laskutuksen, tapahtumahallinnan ja vastikkeettomien menojen toiminnanohjaus
- talousyksikön ohjausryhmän jäsenyys, vastuualueenani taloushallinnon tietojärjestelmät ja niiden kehittäminen
- alaisen hallintomme talousasioiden suunnittelun ohjaus
- toimintakertomuksen ja tilinpäätöslaskelmien valmistelu
- muut talousyksikön kehittämistehtävät

Minulla on syvällistä ja soveltavaa tietotaitoa talous- ja tietohallinnosta. Tunnen keskeisten talous- ja henkilöstöhallintotietojärjestelmien toimintamallit ja keskinäiset liittymäraja-pinnat. Tunnen lisäksi toiminnanohjausjärjestelmän mahdollisuudet ja rajoitteet käytännön toiminnassa. Minulla on kokemusta: laskentatunnisteiden, lasku-, sopimus- ja tilaustiedon hyödyntämisestä sekä näiden johdonmukaisesta kehittämisestä. Olen ollut mukana muun muassa kustannuslaskentamallin uudistamisessa raportointiratkaisuineen, taloushal-

linnollisten työvaiheiden kuvaamisessa tietoturva huomioiden, vastannut matkahallinnon ja myyntilaskujemme sähköistämisestä sekä saattanut päätökseen ostolaskujen sähköistämishankkeen.

2.2 Sidosryhmiemme tarpeet

Hankintatoimemme sähköistämisen ulkoisena sidosryhmänä ovat muun muassa kunnat, elinkeinoelämä, palveluntuottajat. Sisäisinä sidosryhminä ovat asiantuntijat, esimiehet, hankinta- ja talousasiantuntijat, tietotekniikka- ja tietoturva-asiantuntijat sekä viestinnän asiantuntija. Yhteistä sidosryhmille on, että hankintatoimemme sähköistämisen tulee tehostaa hankintatoimintaamme. Olimmepa mukana ostajana tai valtion sisäisenä palveluntuottajana. Sähköistetyn hankintatoimemme on oltava sidosryhmille ennen kaikkea helpompikäyttöisempää ja ymmärrettävämpää sekä kokonaisuudessaan läpinäkyvämpää kuin aiemmin.

Hankintatoimen sähköistämisen tavoitetilassa ulkoisista kohderyhmistämme esimerkiksi palveluntuottajamme saavat oikea-aikaisempaa tietoa tulevista kilpailutuksista, jotta he kykenevät paremmin valmistautumaan tuleviin kilpailutuksiin. Heillä on myös selkeämpi käsitys hankintapäätösten taustoista. Jatkossa he voivat toimittaa tilausvahvistukset ja laskunsa sähköisesti sekä seurata ajantasaisesti niiden etenemistä kohti maksuunpanoa tulevassa tilauspalveluratkaisussa.

Sisäisen kohderyhmän asiantuntijamme saavat keskittyä omaan osaamisen tehtäviin, sillä heidän puolestaan hankinta-asiantuntijamme toteuttavat hankintatoimeen liittyvät asiantuntijatehtävät. Tällöin hankintatoimi on laadukkaampaa käyttäjälleen. Taloushallinnon asiantuntijamme kykenevät automatisoimaan toistuvan luonteiset tilauksen ja laskutuksen käsittelyyn liittyvät työtehtävät sekä keskittyä hankintatoimen tietojen analysointiin. Esimiehemme voivat lähes tosiaikaisesti seurata omatoimiraportoinnin kautta hankintatoimensa suunnittelu- ja toteuman availukuja. Tietotekniikka- ja tietotur-

va-asiantuntijat voivat luotettavammin turvata salassa pidettävät hankinnat. Viestinnän asiantuntijat pystyvät nopeammin ja ammattimaisemmin vastaamaan muun muassa kansalaisten tekemiin tiedusteluihin laitoksemme hankintatoimesta.

Kuvio 3. Sidosryhmämme (THL 2017b)

2.3 Kuunnellen ja keskittyen tuloksiin

Työnteolleni on tunnusomaista osallistuttava yhteistoiminnallinen itseohjautuva tiimityöskentely, hyvin suunniteltu ja toteutettu viestintä, tehokas ajanhallinta, nopea omaksumiskyky sekä ratkaisukeskeinen toimintatapa. Olen luontainen ja vakuuttava esiintyjä, vedän vuosittain useita koulutus- ja tiedotustilaisuuksia. Hankkeeltamme odotetaan hankintatoimen tehostumista, taloudellisia säästöjä sekä toimittajayhteistyöstä saatavaa lisäarvoa. Vastuullani on määritellä hankintatoimen järjestelmien sisällölliset käyttötavat sekä näiden keskinäiset liittymäraja- ja pinnat. Toimin hankintatoimen sähköistämisen muutoksen läpiviejänä omassa laitoksessani sekä asiakastyöryhmän jäsenenä koko valtiohallinnossa. Tulen esittelemään hankintatoimen sähköistämishanketta lukuisissa tilauksissa muun muassa esimiehille, hen-

kilökunnalle, palvelutuottajille sekä muillekin kohderyhmillemme. (Handi 2017b).

Olen määritellyt, että tärkeimmät ominaisuuteni tulevat olemaan hyvä yhteistoiminta ja esimerkkinä toimiminen. Tekemisissäni olen tasavertainen ja oikeudenmukainen. Tavoitteeni on saada hankkeeseen osallistuvat tahot kokonaisvaltaisesti mukaan, antaen itse tilaa erilaisille kyvykkyyksille ja osaamisella. Toisaalta pitää olla lujatahtoinen ja päättävä, että tiukoissa aikatauluissa pysytään, tarvittavia päätöksiä pystytään tekemään sekä myös joustamaan näkemyksissään. Tavoitteeseeni pyrin pääsemään ennen kaikkea kuuntelemalla eri osapuolia, keskittymällä olennaiseen, perustelemalla päätökset, osoittamalla oman osaamisen käytännön työssä sekä pitämällä osaltani lupaukset ja aikataulut.

3 Päiväkirjaraportointi

3.1 Aloitusviikkoni: Sisällön valmistelua

Maanantai 07.08.2017

Päivän tavoitteenani on käydä loman aikana tulleet sähköpostit läpi. Tämä on ensimmäinen vuosiloman jälkeinen työpäivä. Ensimmäisenä työpäivänäni en ehdi juuri muuta tekemäänkään.

Tavoitteeni aloitusviikolla on valmistella toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoon liittyvä yhteistoimintapalaveri. Tarkoitukseni on lisäksi suunnitella 10 viikon päiväkirjaopinnäytteeseen liittyvät aikataulut ja rajaukset.

Tiistai 08.08.2017

Päivän tavoitteena on valmistella keskiviikkoista toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoon liittyvää yhteistoimintapalaveria. Lisäksi valmistaudun hankintapäällikön lähiesimiestutkinnon arviointiin perehtymällä hänen tämän kertaiseen osioonsa.

Keskiviikko 09.08.2017

Päivän tavoitteena on laittaa ylös yhteistoimintapalaverissa syntyneet päätökset sekä sopia hankkeen jatkotoimet.

Torstai 10.08.2017

Päivän tavoitteenani ovat laatia kannanotot ja kehittämis ehdotukset hankintapäällikön lähiesimiestutkinnon arviointiin. Arviointi tehdään määrämuotoisella lomakkeella osa-alueen painotukset huomioiden. (LAT 2017).

Perjantai 11.08.2017

Päivän tavoitteenani on perehdyttää alaisen hallintomme uusi esimies hankintatoimeemme.

Aloitusviikkoni 1 analyysi

Aloitusviikkoni oli ensimmäinen työviikko vuosiloman jälkeen. Erityisen viikosta muihin työviikkoihin teki useamman viikon sähköpostisuman läpikäynti. Sähköpostien joukosta nostin työlistalleni muutaman viestin liitteineen, jotka liittyivät hankintatoimen sähköistämiseen. Tärkein hankintatoimeen liittyvä viesti oli ohje hankintasopimusten keräämiseksi. Varsinaisen keräyksen laitoksessamme toteuttavat sopimuksista vastaavat asiantuntijamme. Keräämme hankintasopimustietomme muun muassa uuden tilauspalveluratkaisun tarpeeseen. Uusi toimintamalli perustuu sopimukseen tilaamiseen. Kerättäviä sopimustietoja ovat muun muassa sopimuksen arvo ja sopimusaika. (Hansel 2017a).

Toiminnanohjausjärjestelmän yhteistoimintapalaverin järjestämisen keskeinen perusteluni oli, että järjestäytyisimme vuosiloman jälkeen uudestaan sekä sovimme yhdessä, mitkä vaiheet käyttöönotossa ovat tärkeimmät ja miten toteuttaisimme vaiheistuksen. Huomasin ilokseni, että toimittaja oli tehnyt ohjelmistoon liittyvää määrittelytyötä vuosilomani aikana. Toimittaja oli määritellyt uuteen järjestelmään vastaavat toiminnallisuudet, mitkä nykyisenkin sisältää. Meillä on kuitenkin hankkeessamme haaste, joka liittyy palvelimien käyttöönottoon. Palvelinympäristön palveluntuottajamme ei ole toimittanut meille käyttöoikeuksia palvelimelle. Tämä tarkoittaa sitä, ettemme ole vielä päässeet asentamaan toiminnanohjauksen testiympäristöä palvelimelle. Kun testiympäristömme ei toimi, emme voi myöskään testata toiminnanohjausjärjestelmää, eikä hankkeemme siltä osin etene kohti käyttöönottoa. Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoon liittyy ns. vastikkeettomien menojen käsittely. Käsittely tarkoittaa käytännössä sitä, että teemme osin

asiakkaidemme puolesta sähköiset ostotilaukset tulevaan tilauspalveluratkaisuun. Ostotilaukset kohdistetaan siellä erikseen tehtyihin asiakaskohtaisiin sopimuksiin. Kun ostotilaukset käsitellään sähköisesti, jää nyt käsin lomakkeella tehtävät työvaiheet pois. Toinen vaihtoehtoinen tapa on tehdä uuteen tilauspalveluratkaisuun edelleen asiakaskohtainen sopimus, jolle kohdistetaan ostotilausten sijaan maksusuorituksia. Vaikkakaan emme ole päässeet asentamaan toiminnanohjausjärjestelmää, niin meillä on vielä aika, sillä tilauspalveluratkaisun käyttöönottoamme on toukokuussa 2018. Toki neuvottelut palvelimien käyttöönotosta täytyy aloittaa piakkoin palvelinympäristön palvelutuottajan kanssa, sillä meidän pitää johdonmukaisesti edistää palvelimien käyttöönottoa. Tämä siksi, että ehtisimme hyvissä ajoin huolellisesti testata toiminnanohjausjärjestelmän toiminnallisuudet ennen tilauspalveluratkaisun käyttöönottoamme. (Handi 2017b).

Uuden alaisen hallintomme esimiehen perehdyttämisen tavoitteena oli taata hänelle riittävät tietotaidot hallinnollisten tehtävien hoitamiseen. Perehdyttämiseni sisältää osion, jossa painotin hänen vastuutaan hyväksyjäesimiehenä hankintasopimusten ehtojen toteutumisen seurannassa. Tällä hetkellä ehtojen seuranta tapahtuu vertaamalla sopimusta laskuun ja sen liitteisiin. Tulevan tilauspalveluratkaisun ihannetapauksessa vain sähköinen sopimus hyväksytään ja asiatarkastetaan. Mikäli sopimukseen tullut ostotilaus on sopimusehtojen mukainen, ei hyväksymistä ja asiatarkastusta enää toisteta vaan ostotilaus siirtyy automaattisesti maksuun.

3.2 Seurantaviikkoni 1: Hallinnon johdolle esittely

Maanantai 14.08.2017

Päivän tavoitteenani on esitellä hankintatoimen sähköistämisen päätösesitysluonnos hankinta- ja talouspäällikölle. Päätösesitystä valmistellaan laitoksemme johtoryhmälle hankintatoimen uudelleen järjestämiseksi. Kyse on hankintojen sähköistämishankkeesta. Teen päätösesityksen valmistelu-

työtä yhdessä hankinta-asiantuntijan kanssa. Hän on tosin seurantaviikon alun vielä vuosilomallaan. Valmistelemme kuitenkin hänen luvallaan päätösesitysluonnosta, sillä sähköistämishankkeemme aikataulu on tiukahko. Päätösesityksemme sisältää hankintatoimen uudet toimenkuvat ja toimintamallit.

Tavoitteeni seurantaviikolla on arvottaa työt, jotka pitävät ehdottomasti saada valmiiksi tai joihin pitää ottaa kantaa tavalla tai toisella. Minun täytyy saada valmiiksi käyttäjäkertomus-pohja torstaina järjestettävän hankintatoimen sähköistämisen yhteistoimintapalaveria varten. Torstaina on myös valtion yhteishankintayksikön järjestämä virtuaalinen palaveri, jossa esitellään hankintatoimen raportointipalvelu. Lisäksi olen perjantain työ- ja edustusmatkalla alaisen hallintomme yksikössä.

Tiistai 15.08.2017

Päivän tavoitteena on jatkaa hankintatoimen sähköistämisen päätösesityksen valmistelua hankinta- ja talouspäälliköltä saamieni palautteiden pohjalta sekä esitellä hanketta hallintojohtajalle.

Keskiviikko 16.08.2017

Päivän tavoitteena on valmistella käyttäjäkertomus-lomaketta huomista hankintatoimen sähköistämisen yhteistoimintapalaveria varten.

Torstai 17.08.2017

Päivän tavoitteena on kirjoittaa ylös yhteistoimintapalaverissa syntyvä käyttäjäkertomus. Osallistun lisäksi valtion yhteishankintayksikön järjestämään virtuaaliseen palaveriin, jossa esitellään hankintatoimen raportointipalvelu.

Sain huomiselke virkamatkalleni talouspäälliköltä kirjallisen valtakirjan ja toimeksiannon tarkistaa vierailun kohteena olevan alaisen hallintomme yksikön käteiskassan hallinnollisen hoidon sekä laskemalla varmista käteiskassan todellinen saldo.

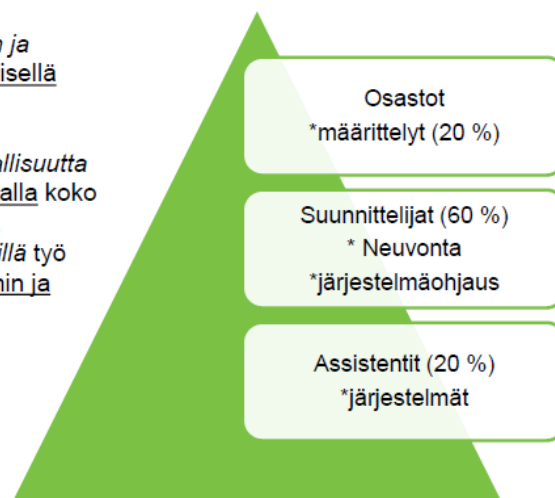
Perjantai 18.08.2017

Ensi sijaisena tavoitteenani on tarkistaa alaisen hallintomme yksikön käteiskassan hallinto ja saldon oikeellisuus sekä laatia tarkastuksesta raportti.

Seurantaviikkoni 1 analyysi

Seurantaviikollani 1 pysyin yleisesti asettamissani aikatauluissa sekä pääsimme hankintatoimen sähköistämisessä selkeästi eteenpäin, sillä esittelemme hankkeen hallinnolliselle johdolle. Hankintatoimi sisältyy hallinnollisen johdon omistajuuteen ja johtoon, joten hallinnollisen johdon näkemys kehittämisen linjauksista on keskeinen hankkeen eteenpäin menolle. Kävimme hallinnollisen johdon kanssa rakentavan lähetekeskustelun johtoryhmän tulevaa kokousta silmällä pitäen. Sovimme, että terävöitämme esitykseen etenkin hankkeen rahoituksen sisältöä, perusteluja ja aikatauluja. Muutoin esityksen perusajatus sähköistämisen nykytilasta kohti tavoitetilaa pysyi muuttumattomana ja tavoittelemisen arvoisena.

- *Hankintojen suunnittelun ja toteuttamisen keskittämällä saadaan prosessi- sekä sopimussäästöjä*
- *Hankintojen suunnitelmallisuutta vahvistetaan koordinoimalla koko konsernimme hankintoja*
- *Keskitettyllä hankintatiimillä työ toteutetaan tehokkaammin ja taloudellisemmin*

Kuvio 4. Hankintatoimen kehittämisen hyödyt ja työnjaot

Torstaina teimme hankintatoimen sähköistämiseen liittyvän käyttäjäkertomuksen yhdessä laitoksen oman hankkeen ja palveluntuottajan kanssa. Käyttäjäkertomuksen avulla selvitettiin yhdessä, mitkä työvaiheet täytyy toteuttaa ja mikä on niiden toteuttamisen aikataulu. Listasimme ensin yhdessä toteutettavat tehtävät ja sen jälkeen itse kukin antoi listaamillemme tehtäville tärkeys pisteet näkemyksensä mukaan. Arvotimme ja aikataulutimme listamamme tehtävät yhteenlaskettujen pisteiden perusteella. Sovimme, että ensin otamme käyttöömme sopimushallinnan sen jälkeen kilpailutusratkaisun. Kun olemme saaneet kummankin tietojärjestelmän hyvin opeteltua, voimme laajentaa mahdollisesti uusien ratkaisujen mahdollista käyttöönottoa kuten muun muassa sähköisen allekirjoittamisen. (Scrum 2017).

Torstaina olin myös virtuaalisessa palaverissa, jossa valtion yhteishankintayksikkö esitteli hankintatoimen raportointipalvelua. Raportointipalvelun kautta kuka tahansa kansalainen voi seurata päivän viiveellä valtion hankintoja. Raportointipalvelun ulkopuolelle on rajattu muun muassa yksilöitäviin terveystietoihin ja valtion turvallisuuteen liittyvät hankinnat. Raportointipalvelu edistää julkisen hallinnon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Työnantajani hankintatiedot näkyvät raportointipalvelussa koko laitostasoina hankintoina. (Tutki hankintoja 2017a).

Kuvio 5. THL suurimmat hankintakategoriat (Tutki hankintoja 2017b)

Perjantaina tein työmatkan alaisen hallintomme yksikköön. Kyse on suljetusta laitoksesta, jossa oli kutsuvierastilaisuus yhteistyökumppaneille ja läheisille. En voinut mainita etukäteen yksikölle, että tulen samalla tekemään kassantarkastuksen, sillä kassantarkastus pitää tehdä ennakolta ilmoittamatta. Kassantarkastuksen lisäksi keskustelimme yksikön talouspäällikön kanssa hankintatoimen sähköistämisestä, sillä hanke liittyy myös heidän toimintaansa. Tämä keskustelu oli erittäin hyödyllinen, sillä oivalsin samalla, miten uudessa toimintamallissa kannattaa toteuttaa yhteishankintoja alaisen yksikkömme kanssa.

3.3 Seurantaviikkoni 2: Sisällön täsmentäminen

Maanantai 21.08.2017

Päivän päätavoitteenani on jatkaa keskusteluja toiminnanohjausjärjestelmän palvelinympäristön palveluntuottajan kanssa, jotta saamme järjestelmän käyttöönoton edistymään.

Seurantaviikko 2 sisältää myös päätöksenteon tueksi tehtävän arvioinnin kahden kilpailevan toimittajan sopimuksen jatkumisen välillä sekä hankintojen sähköistämisen työpajan. Lisäksi seurantaviikolla on yksikkömme ohjausryhmän kokous sekä Intranet-sivujen päivityskokous.

Tiistai 22.08.2017

Päivän tavoitteena on yksikkömme ohjausryhmän kokous. Kokousta johtaa yksikkömme esimies ja siihen osallistuu yksikkömme eri osa-alueiden asiantuntijat. Itse edustan tietojärjestelmiä ja niihin liittyviä toimintatapoja.

Päivän päätteeksi tapasimme ensimmäisen arvioitavan toimittajistamme. Tapaamisen aikana keskustelemme kummankin toimittajan kanssa heidän mahdollisuuksistaan jatkaa kanssamme yhdellä lisävuodella eteenpäin.

Toimittajat ovat alun perin kilpailutettu käyttöömme valtion yhteishankintayksikön toimesta, mutta me voimme laitoksena valita meille parhaiten soveltuvan toimittajan. Tänäpä tapaamamme toimittaja vetosi sopimuskauden aikana hyvin sujuneeseen yhteistyöhön kanssamme. Tämä toimittaja olisi sähköistämishankkeemme kannalta valmiimpi vaihtoehto, sillä tilaamme tuotteita sähköisesti heidän verkkokauppaliittymänsä kautta.

Keskiviikko 23.08.2017

Päivän tavoitteena on osallistua Hankintojen sähköistämisen työpajaan.

Päivänä tapasimme myös toisen arvioitavista toimittajistamme. Tämä toimittaja vetosi olevansa kokonaisedullisempi ja toivoi saavansa olla meidän lisävuotemme kumppani. Toimittaja ei tosin todistanut laskelmilla olevansa kilpailevaa toimittajaa edullisempi.

Torstai 24.08.2017

Päivän tavoitteenani on arvioida toimittajiemme edullisuus. Ensin tapasimme toimittaja oli kuullut, että teemme vertailulaskelman ja tarjoutui tekemään laskelman, josta luonnollisesti kohteliaasti kieltäydyimme.

Perjantai 25.08.2017

Päivän tavoitteenani on luovuttaa kahden kilpailevan toimittajan edullisuusvertailulaskelma talouspäällikölle, jotta hän voi ratkaista lisävuoden kumppanimme.

Seurantaviikkoni 2 analyysi

Seurantaviikkoni maanantai sisälsi toiminnanohjausjärjestelmän seuranta kokouksen, johon osallistuvat laitoksemme hankkeen sekä palvelutuottajan

edustajat. Järjestelmän palvelinympäristöön liittyvä tietoliikenne on edennyt todella hitaasti. Hitaus tarkoittaa käytännössä sitä, että emme ole pystyneet asentamaan järjestelmään testi- ja tuotantopalvelimille. Palvelimet ovat toki asennettu jo keväällä 2017. Seurantakokouksessa saimme edes hahmoteltua palvelimelle kirjautumisen aikataulua. Samalla teimme palveluntarjoajalle selväksi sen, että jos emme pääse palvelimelle, hankimme vastaavan pilvipalveluna toiselta palveluntuottajalta. Tämä jälkimmäinen vaihtoehto ei ole kuitenkaan todellinen vaihtoehto, sillä kumppanuutemme on pitkäkestoista laatua.

Yksikkömme ohjausryhmän kokouksen keskiössä oli lähitulevaisuuden toiminnan suunnittelu. Toiminnan suunnittelu sisälsi muun muassa hankintojen kehittämistä. Hankintojen sähköistämisen kannalta kyse oli merkityksellisestä kokouksesta, jossa hanke arvotettiin yksikön sisällä yhdeksi keskeiseksi hankkeeksi seuraavan kahden vuoden ajaksi. Samalla arvioimme hankkeen vaikutusta yksikön tehtäviin ja painotuksiin lähitulevaisuudessa. Kummallakin näistä on vaikutusta itse hankkeen sisällöllisiin painotuksiin sekä itse etenemiseen.

Hankintojen sähköistämisen työpajassa saatiin tilannekatsaus Handi-ohjelman toteutukseen, todettiin valtion hankintakäsikirjaan 2017 liittyvät asiat, käytiin läpi valtion hankintayksikön ohjeistus sekä tehtiin ja purettiin ryhmätyö hankintatoimen ohjeistuksesta. Tämän kertainen työpaja ei ollut minulle keskeinen, siksi seurasin sitä loppujen lopuksi virtuaalisesti. (Handi 2017c).

Kahden kilpailevan toimittajan välillä laatimani edullisuusvertailulaskelman teko oli työläs, sillä laskelma oli tehtävä kattavasti, mutta nopeasti. Etsin perustiedot tuotteista ja niiden hinnoista valtion yhteishankintayksikön suljetuilta sivuilta. Toimittajien tuotteet eivät täysin vastanneet toisiaan, eikä kaikkea tilattua tuotetta löytynyt vastaavana toimittajien tuoteluetteloista. Lisäksi toimittajien tuotteiden pakkauskoot olivat erilaiset, joten laskin tuotevastaavuus

ja pakkauskoot, jotta riittävän tarkka ja oikeudenmukainen vertailu olisi ylipäätään mahdollista. Lopputuloksena sain riittävän tarkan laskelman, ja kumpikin toimittaja sai siis tutustua laskelmaan, eikä hävinnyt toimittaja asettanut lopputulostamme kyseenalaiseksi. (Hansel 2017b).

3.4 Seurantaviikkoni 3: Laitoksen johtoryhmälle esittely

Maanantai 28.08.2017

Päivän päätavoitteenani on valmistella osaltani hankintojen sähköistämisen esitystä talon johtoryhmälle. Esitysluonnos on pitänyt toimittaa jo aiemmin talon johtoryhmän luettavaksi. Johtoryhmän kokoukseen osallistuvat puoleltamme talouspäällikkö, hankinta-asiantuntija sekä minä.

Seurantaviikko 3 sisältää johtoryhmän kokouksen lisäksi Kilpailutusratkaisu-järjestelmän esittelyn ministeriömme edustajille. Esittely vaatii perehtymisen itse kilpailutuksiin sekä järjestelmän toiminnallisuuksiin. Samanaikaisesti kun valmistaudun Kilpailutusratkaisu-järjestelmään, teen mallin, miten järjestelmässä tehdään EU-kynnysarvon ylittävä yhteishankintana toteutettava kilpailutus. (Finlex 2017).

Tiistai 29.08.2017

Päivän tavoitteena on jatkaa johtoryhmälle menevän päätösesityksen taustatietojen selvittelyä, jotta saan esityskokonaisuudesta asiantuntevan.

Keskiviikko 30.08.2017

Päivän tavoitteena on osallistua talon johtoryhmän kokoukseen, jossa käsitellään laitoksemme hankintatoimen vaiheittaista sähköistämistä. Ennen esitystä pyrin varautumaan ennakolta arvaamattomiin kysymyksiin. Viimeistelyni ideana on perehtyä laajaan taustamateriaaliin siten, että johtoryhmän

kokouksessa esitettyihin kysymyksiin kyetään vastamaan heti, paikan päällä. jonka pystyimme ratkomaan, vieläpä niin, että saimme tuottaa kysyvälle osastolle lisäarvoa siitä, että pystymme kehittämishankkeen myötä parantamaan vaativaa hankintakohteemme kokonaisprosessia.

Torstai 31.08.2017

Päivän tavoitteena on viimeistellä ministeriölle tehtävää esittelyä sekä talon sisäistä yhteishankintamallia.

Perjantai 01.09.2017

Päivän tavoitteenani on esitellä ministeriön edustajille kilpailutusratkaisujärjestelmää.

Seurantaviikkoni 3 analyysi

Seurantaviikon 3 keskiviikkona esittelimme talon johtoryhmälle hankintatoimemme keskittämisen- ja sähköistämisen ratkaisun. Talon johtoryhmässä syntyi keskustelua hankintatoimen sähköistämisestä. Eräs osastonjohtaja piti pelkästään hyvänä, että vaativat ja erityisosaamista edellyttävät hankinnat siirtyvät heidän vastuultaan keskitetyille hankintatoimelle. Toisen osaston edustaja halusi tarkentaa meiltä esittelijöiltä sitä, miten tehtävät muutokset edesauttavat laitoksen suurimman ja haastavimman hankintakohteen kehittämistä. Tässä kohden oli enemmän hyötyä siitä, että olin valmistellut ministeriöitä varten kilpailutusjärjestelmän perjantaista esittelyä kuin siitä, että olin huolellisesti perehtynyt esityksen taustatietoihin. Johtoryhmämme vahvisti esityksemme mukaan hankintatiimiämme neljällä, uudella hankintasuunnittelijalla. Hankintasuunnittelijat valitaan laitoksen sisäältä. Palvelukseen he astuvat vaiheittain vuosien 2018 ja 2019 aikana. Hankintatoimen keskittäminen tarkoittaa sitä, että tällä hetkellä laitoksen yksiköissä hankintoja tekevät henkilöt eivät niitä kaikkia enää toteuta vaan keskeinen osa hankintoihin

liittyvistä työtehtävistä siirtyy keskitetyn hankintatoimen vastuulle. Talon johtoryhmä antoi myös luvan jatkaa valmistelujamme hankintatoimen sähköistämiseen liittyvien järjestelmien ja niiden liittymärajapintojen käyttöönotosta. Järjestelmät on tarkoitus liittää toisiinsa mahdollisimman saumattomasti. Ideana on, että tieto liikkuu järjestelmästä toiseen automaattisesti. Kaikki lähtee liikkeelle hankintojen vuosisuunnittelusta, jota täsmennetään rullavalla hankintojen suunnittelulla pitkin vuotta. Osa hankinnoista päättyy kilpailutettavaksi, jotka etenevät hankintoja ohjaavan säädösten mukaan mahdolliseen hankintapäätökseen. Kilpailutukseen liittyvät vaiheet todennetaan ja arkistoidaan samalle asiakokonaisuudelle sähköiseen arkistoomme. Tehty hankintapäätös siirtyy sopimushallintaa, jossa kilpailutuksen voittaneen toimittajan kanssa tehdään sähköinen sopimus allekirjoituksineen. Sopimus siirtyy tilauspalveluratkaisuun, jota vasten tehdään ostotilauksia.

Kuvio 6. Hankintatoimen sähköistäminen

Ministeriö tuli vieraaksemme seurantaviikon 3 perjantaina. Vieraaksemme he saapuivat syystä, että hankintatoimemme on monipuolista ja määrällisesti suurta. Heillä oli ennakolta myös vahva luottamus siihen, että meillä olisi riittävä tietotaito perehdyttää heidät kilpailutusratkaisu-järjestelmän toiminnallisuuksiin. Ehdin perehtymään ja omaksumaan kilpailutusratkaisu-järjestelmän toiminnallisuudet siten, että sain pidetyksi vakuuttavan esityk-

sen muun muassa. Esittelyssä käytin tekemääni mallia yhteishankintojen kilpailuttamisesta. Yhteishankinnoilla on uudessa hankintatoimen keskittelyssä toimintamallissa entistä keskeisempi rooli laitoskokonaisuutemme hankinnoissa. (Cloudia 2017a).

3.5 Seurantaviikkoni 4: Toimeenpanon aloittaminen

Maanantai 04.09.2017

Päivän päätavoitteenani on aloittaa valmistelut hankintojen vaiheittaisesta sähköistämisestä.

Seurantaviikko 4 päätavoitteeni on talon johtoryhmä antamalla valtuutuksella vaiheistaa hankintatoimemme sähköistämistä. Vaiheistuksen apuna hankkeellamme on hankeryhmämme ja toimittajan edustajien kanssa yhteistyössä laatima käyttäjäkertomus, joka sisältää kilpailutusten suunnittelusta sopimusten seurantaan sisältyvien työtehtävien sähköistämisen. Arvioin seurantaviikolla vastikkeettomien menojen käsittelyn tilauspalveluratkaisussa. Perehdyn myös hankintasuunnitelma-taulukkoon. Lisäksi käyttöönotan kannettavan maksupäätteen. Näillä kaikilla seurantaviikkoni työtehtävillä edistetään hankintatoimen sähköistämistä.

Tiistai 05.09.2017

Päivän tavoitteenani on jatkaa valmisteluja hankintojen vaiheittaisesta sähköistämisestä.

Keskiviikko 06.09.2017

Päivän tavoitteena on osallistua palaveriin, jossa keskustellaan Valton apurahajärjestelmästä vastaavan kehittämisspäällikön kanssa vastikkeettomien menojen sähköistämisestä. (THL 2017c).

Toinen tärkeä tavoitteeni on perehtyä hankintasuunnitelma-taulukkoon. Taulukon avulla laitoksemme kerää tulevistaan hankinnoistaan tietoa. Kerättävän tiedon keskeinen ajatus on tukea ja vahvistaa hankintojen suunnitelmallisuutta. (Hansel 2017a).

Torstai 07.09.2017

Päivän tavoitteena on käyttöönottaa laitokselle hankittu kannettava maksupääte. (Nets 2017).

Päivän päätteeksi minua ja muutamaa muuta työntekijää haastatellaan.

Perjantai 08.09.2017

Päivän tavoitteenani on käyttöönottaa kannettava maksupääte, sillä laitoksessamme järjestetään suuri huutokauppa, jonne odotetaan kymmeniä potentiaalisia ostajia. Samalla pääsen tutustumaan osastojen asiantuntijoihin, jotka ovat uudistuvan hankintatoimen sähköistämisen kohderyhmää.

Seurantaviikkoni 4 analyysi

Seurantaviikolla 4 suunnittelimme hankintojen sähköistämisen vaiheistusta talon johtoryhmän päätöksen mukaan. Sähköistäminen etenee vaiheittain siten, että ensin viemme hankintasopimuksemme sopimushallintaa. Sopimushallinnan ja asiakirjahallinnan välille tehdään liittymä, jossa tietoa siirretään molempiin suuntiin. Tilaamiseen liittyvän sähköistämisen huomioimme erillisillä liittymällä. Sen jälkeen suunnittelemme ensimmäisen sähköisen kilpailutuksen. Kilpailutettavaksi valitsimme laitokseen suunnitteilla oleva talous- ja henkilöstöhallintoraportointijärjestelmä. Valinta syystä, että hankinta ylittää kansallisen kynnsarvon (60.000 €). Hankintaan voimme sisällyttää muitakin laadullisia vertailutietoja kuin hankinnan hinnan. (Finlex 2017).

Palaverimme vastikkeettomien menojen sähköistämisestä oli onnistunut. Saimme merkittävän läpimurron, sillä vastikkeettomista menoista vastaavalla kehittämispäälliköllä oli saman suuntaiset ajatukset kehittämisestä esimerkiksi sähköisen allekirjoittamisen ja arkistoinnin osalta. Totesimme, että uuden sähköisen toimintamallin avulla he saavat muun muassa maksatukseen liittyvät manuaaliset työvaiheet kokonaan pois, joten siltä osin ei tarvitse kehittää nykyistä vastikkeettomien menojen käsittelyjärjestelmäämme. Sovimme, että palaamme tuonnempana asiaa, kunhan olemme perehtyneet tuleviin ratkaisumalleihin tarkemmin. (THL 2017c).

Perehdyin seurantaviikolla hankintasuunnitelma-työkaluun. Keräämme työkalulla laitoksemme hankintoihin liittyvät tiedot vuosilta 2018-2020. Tietojen keruu tapahtuu laitoksen yksiköissä. Tiivistin yksikköjemme esimiehille selkeät täyttöohjeet sekä tein esityksen seuraavan viikon esimiestilaisuuteen. Kerättävät tiedot ovat keskitetyille hankintatoimellemme tärkeitä, sillä näiden tietojen avulla tiedämme tulevat hankinnat. Täten pystymme ennakoimaan ja edesauttamaan säästöjen ja lisäarvojen suotuisaa kehittymistä. (Hansel 2017a).

Torstaina tehtiin haastattelu minusta ja kahdesta muusta työntekijästä. Kerroin haastattelussa toimenkuvastani muun muassa hankintatoimen sähköistämisestä. Haastattelu julkaistaan aikanaan henkilöstöön liittyvillä messuilla.

Saimme onnistuneesti käyttöön otettua kannettavan maksupäätteen. Maksupäätteemme on kannettava malli, johon asennutin minikassan, jotta saamme myynnin yhteydessä tuotettua myös kassakirjan. Perustin minikassaan neljä tuoteryhmää sekä jokaiseen tuoteryhmään vähintään yhden tuotteen. Tuoteryhmien ja tuotteiden avulla saamme havainnollisemmat myyntiraportit maksupäätteellä tapahtuneesta myynnistä. Ainoa haaste perjantaisessa myyntitapahtumassamme syntyi auton maksusta, jonka johdosta jou-

duin ottamaan yhteyttä maksupäätteen palvelutarjoajaan. Yksittäinen summa ylitti maksajan määrittelemän maksun suuruuden, joten maksajalle annettiin perinteinen tiliyhteystieto. Maksupäätteen on siis osa laitoksen taloushallinnon sähköistämistä. Ensi vaiheessa laitos kerää maksupäätteellä käyttöomaisuuden ja irtaimiston myynnistä tulevat tuotot. Seuraavassa vaiheessa on mahdollista laajentaa kannettavaa maksupäätettä muun muassa messuilla tapahtuvaa julkaisumyyntiin, verkkokauppaamme rinnalla. Viimeisessä vaiheessa voimme vastaan ottaa seminaareihin tulevien osallistujien osallistumismaksut sen sijaan, että heille lähettäisiin verkkolaskut. Teemme maksupäätteeseen liittyvä artikkelin myös intranetimme, sen jälkeen, kun olemme järjestäneet toisen kalustomyyntikierroksen lokakuun puolivälin jälkeen. (Nets 2017).

3.6 Seurantaviikkoni 5: Perehtyminen osakokonaisuuksiin

Maanantai 11.09.2017

Päivän päätavoitteenani on valmistella esitystä työsuojelutoimikunnan kokoukseen, johon osallistun työsuojeluvaravaltuutettuna.

Seurantaviikkoni 5 sisältää valmistautumista kyselyihin, joita tulee valtion julkaiseman hankintatoimen raportointipalvelun seurauksena. Tiistaina osallistun toiminnanohjausjärjestelmän palvelimien käyttöön ottoon liittyvää virtuaaliseen palaveriin. Samana päivänä arvioin myös hankintapäällikön lähiesimies-tutkinnon osa-aluetta. Seurantaviikon keskiviikkona teemme hankinta-asiantuntijan kanssa työmatkan Hyvinkään kaupungintalolle, jossa tutustuminen vastaaviin järjestelmiin, joita olemme ottamassa käyttöön hankintatoimemme sähköistämisessä. Käymme samalla vierailulla myös mahdollisen tilauspalveluratkaisu-toimittajan Hyvinkään tuotekehitysyksikössä. Lisäksi seurantaviikolla on esimiestapaaminen, jossa esittelen hankintojen suunnittelun liittyvää sisältöä, tavoitteita ja toimintatapaa muun muassa hankintasuunnitelma-taulukon. Seurantaviikon päätteeksi perjantaina on

meidän oma hankintojen sähköistämisen seurantakokous, johon vieraaksemme tulee Handi-ohjelman kehittämispäällikkö.

Tiistai 12.09.2017

Päivän tavoitteena on pitää työsuojeluvastaavan sijaisena osaltani esitys työhyvinvoinnin tilanteesta. Osallistun myös virtuaaliseen toiminnanohjausjärjestelmän palvelin palaveriin. Päivän päätteeksi arvioin hankintapäällikköme lähiesimiestutkinnon osaa. (LAT 2017).

Keskiviikko 13.09.2017

Päivän tavoitteina ovat vierailut Hyvinkään kaupungintalolle sekä mahdollisen valtion tulevan tilauspalveluratkaisun toimittajan tuotekehitysyksikköön.

Torstai 14.09.2017

Päivän tavoitteenani on toimia isäntänä toiminnanohjausjärjestelmätoimittajamme vierailulla laitoksessamme.

Perjantai 15.09.2017

Päivän tavoitteena on esitellä esimiehillemme hankintojen suunnittelun sisältöä ja tavoitteita sekä hankintatietojen keruuseen tarkoitettua taulukkoa. Hankintojen sähköistämisen seurantapalaveri menee päällekkäin esimiestapaamisen kanssa. Seurantapalaverin tärkein anti tulee olemaan Handi-ohjelman kehittämispäällikön puheenvuoro. Olemme valmistelleet hänelle esityksen uudistetun hankintatoimemme sähköistämisen toimintamallista.

Seurantaviikkoni 5 analyysi

Seurantaviikolla 5 pidin esityksen työsuojelutoimikunnassa, jossa huomioin uudistuvat hankintatoimen sähköiset toimintatavat suhteessa työntekijöidemme työn hyvinvointi. Tärkein saamani palaute työsuojelutoimikunnalta oli ymmärtää, että kaikessa kehittämisessä on hyvä huomioida työntekijöiden rajalliset aikamahdollisuudet uuden oppimiseen.

Työsuojelutoimikunnan kokouksesta siirryin virtuaaliseen palaveriin, jossa keskustelimme toiminnanohjausjärjestelmämme palvelimen käyttöönotosta. Palvelimille kirjautuminen on edennyt erityisen hitaasti. Palvelutarjoaja kävi tilanteen läpi ja perusteli tulevaa lisäviivästystä muun muassa sillä, että palvelin ympäristöä varten pitää laatia vielä erillinen riippuvuussuunnitelma. Olin jo itsekseni työstänyt vastaavan suunnitelman erilliselle projektiraportille ja palvelimen määrittelylomakkeille. Sovimme kuitenkin, että riippuvuussuunnitelmaan liittyvät asiat kuvataan vielä erikseen. Riippuvuussuunnitelmassa otetaan kantaa muun muassa siihen, että kuka vastaa palvelimella sijaitsevan ohjelmiston toimivuudesta. Virtuaaliseen palaveriimme osallistui lisäksi palvelimen teknisestä ympäristöstä vastaavia henkilöitä sekä laitoksemme tietohallinnon asiantuntijoita. Minusta saavutimme joustavuudellamme läpimurron palvelimien käyttöön otosta. Käyttöönotto on aivan lähitulevaisuudessa. Ensimmäistä kertaa kuukausiin puhuimme samasta asiasta toisillemme ymmärrettävässä muodossa.

Virtuaalisen palaverin jälkeen arvioin hankintapäällikkömme lähiesimiestutkinnon liittyvän asiakkuuksien hoidon: sisäiset ja ulkoiset asiakkaat –osa-alueen arviojana. Arviointini kohteena ovat hankintatoimemme toimintaympäristö ja asiakkaat sekä se, miten hankintapäällikkö on onnistunut mielestäni osa-alueiden hoidossa suhteessa omaan arviointiinsa sekä tutkintoon liittyviin vaatimuksiin. (LAT 2017).

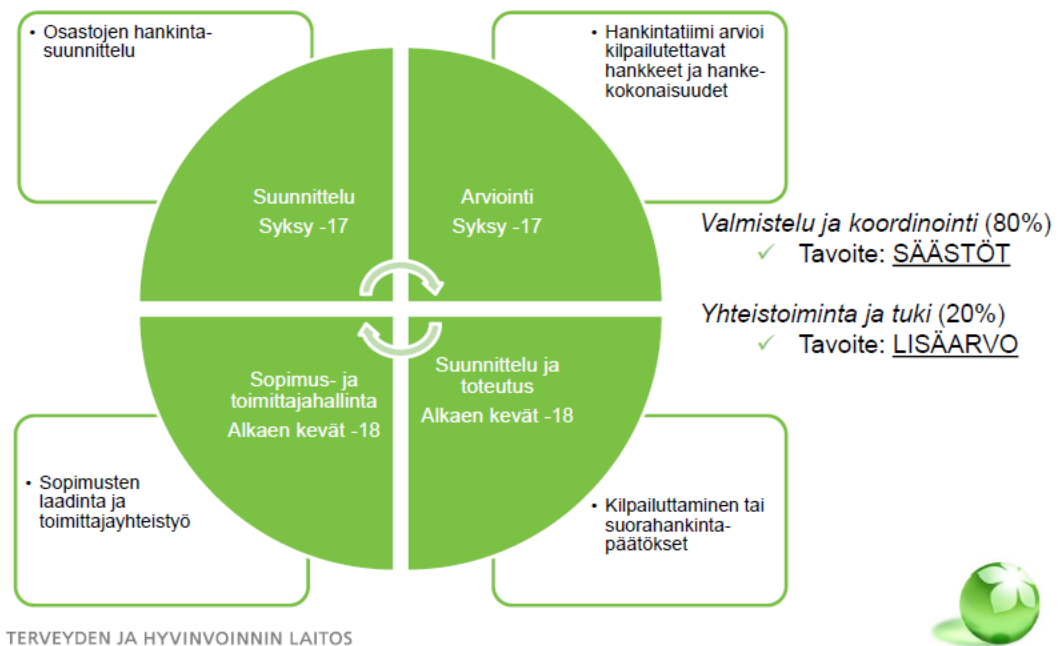
Virkamatkamme Hyvinkäälle oli onnistunut, sillä saimme arvokkaita käyttäjävinkkejä uusien hankintatoimeen liittyvien järjestelmien käyttöön. Mahdollisen tilauspalveluratkaisun toimittajatapaaminen oli erityisen hyödyllinen, sillä

saimme nyt selkeän käsityksen, miten voimme ratkoa tulevalla järjestelmällä meidän hankintatoimeemme liittyviä erityispiirteitä muun muassa, miten salassa pidettäviä tietoja käsitellään heidän järjestelmässään. Järjestelmän hankintapäätös ei ollut lainvoimainen, sillä hankintapäätökseen liittyvä valitusajka oli vielä vireillä. Saimme kuitenkin luvan virkamatkaamme esimieheltämme, keskustellen asiasta myös yksikkömme lakimiehen kanssa. Saimme virkamatkaamme luvan syystä, ettemme ole kyseisen hankintapäätöksen tekijöitä vaan tulevan tilauspalveluratkaisun sisällön määrittelijöitä. Toiminnanohjausjärjestelmän keskeinen anti oli oivaltaa alaisen hallinnon asiakashallintajärjestelmä osaksi toiminnanohjausjärjestelmäämme. Tätä mahdollisuutta ei ole aiemmin voitu ottaa huomioon, sillä heidän asiakkuustietonsa ovat erittäin salaisia. Oivallukseni syntyi oikeastaan siitä, että tulevassa tilauspalveluratkaisussa kyetään käyttäjäkohtaisesti rajaamaan tietojen näkyvyyttä. Toisaalta palvelinympäristössä, jonne pääsevät IT-henkilöt, tiedot ovat joka tapauksessa salakirjoitetussa muodossa. (Softco 2017).

Seurantaviikon torstaina oli vieraanani toiminnanohjausjärjestelmän edustaja. Kävimme läpi, missä vaiheessa rakenteilla oleva järjestelmä on sekä mikä on palvelimien käyttöönotto. Palaveriimme osallistui laskutuksessa vastaavat henkilöt. Lisäksi järjestimme osaksi aikaa virtuaalisen palaverin alaisen yksikkömme edustajien kanssa. Kävimme heidän kanssaan läpi muun muassa heidän vastikkeettomien menojen käsittelyn uudistetussa sähköisessä hankintatoimessa sekä vastikkeettomien menojen liittymisrajapinnat tilauspalveluratkaisuun. Alaisen yksikkömme edustajat pyysivät, että ottaisin yhteyttä heidän asiakashallintajärjestelmätoimittajaansa. Sain toimeksiantona käydä heidän järjestelmän edustajan kanssa läpi tekniset mahdollisuudet heidän asiakashallintajärjestelmän liittymisrajapinnasta meidän toiminnanohjausjärjestelmään. (Necora 2017).

Perjantaina työpäivän aloitti esimiestapaaminen, jossa esittelimme hankintatoimen sähköistämistä sekä hankintasuunnitelma-taulukkoa. Esityksemme olivat huolellisesti valmisteluja, käsitelimme muun muassa hankintojen vuo-

sikelloa. Paikalla oli tärkeä kohderyhmämme, laitoksemme esimiehet. Esi-tyksen yhteydessä esitettiin kysymys, että tarvitseeko julkaista hanke, mikäli toimittajia ei ole kuin yksi ainoa. Kysymys oli hyvä ja liittyy siihen, että millä perusteilla laitos voi tehdä suoraankintoja eli ostaa suoraa toimittajalta tekemättä kilpailutusta. Tämä on kysymys, joka vaatii taustatietoja hank-keesta ja johon aikanaan vastauksen antaa hankintoihin erikoistunut laki-mies.

Kuvio 7. Hankintojen vuosikello

Esimiestilaisuudesta siirryin hankintojen sähköistämisen seurantalaveriin. Palaveriin oli saapunut vieraaksemme Handi-ohjelman kehittämisspäällikkö. Hän tuli oikeana päivänä, sillä saimme saman päivän aikana tutkivalta toi-mittajalta useamman kohdan kysymyksen liittyen salaisiksi merkittyihin toi-mittajatietoihin. Analysoimme kysymysten kohteena olevan tiedon ja tote-simme kehittämisspäällikön kanssa, että raportointipalvelu, josta toimittaja oli tiedot suodattanut, toimi sinänsä suunnitellusti, mutta lähdetieto, josta rapor-tointipalvelun sai tietonsa, liittyi virhe. Virhe ilmeni siten, että mikäli tietojen tuottamisen lähdejärjestelmään ei ollut määritelty toimittajalle y-tunnusta tai vastaavaa, toimittajan määriteltiin salaiseksi. Erinomaista, kun saimme asi-

an tuoreeltaan ratkaisua sekä tiedoksi tiedon tuottamisesta vastaava taholle. (Tutki hankintoja 2017a).

3.7 Seurantaviikkoni 6: Muutosjohtamisen tärkeydestä

Maanantai 18.09.2017

Päivän päätavoitteenani on valmistella alaisen yksikkömme asiakashallintajärjestelmän liittymisrajapintaa toiminnanohjausjärjestelmään. Lisäksi valmistelen esityksen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotosta yksikkömme kokoukseen.

Seurantaviikon 6 tavoitteitani ovat toiminnanohjausjärjestelmän palvelimen riippuvuussuunnitelman laadinta yhdessä palvelutuottajan kanssa. Valmistemme myös esitystä hankinta-asiantuntijamme kanssa hankintatoimen sähköistämisen tilanteesta alaisen yksikkömme edustajille. Lisäksi osallistun laitokseni edustajana Handi-ohjelman muutosjohtamisen aloituskokoukseen.

Tiistai 19.09.2017

Päivän tavoitteena on osallistua osastomme kehittämispäivällä. Päivään osallistuvat muun muassa uudistetun hankintatoimen sähköistämisen kohderyhmiä.

Keskiviikko 20.09.2017

Päivän tavoitteena on pitää esitys hankintatoimen sähköistämisestä alaisen yksikkömme edustajille.

Torstai 21.09.2017

Päivän tavoitteena on käydä läpi riippuvuussuunnitelma yhdessä palvelutarjoajamme kanssa.

Perjantai 22.09.2017

Päivän tavoitteenani on osallistua laitoksemme edustajana Handi-ohjelman muutosjohtamisen aloituskokoukseen. Kokoukseen osallistuu lähinnä valtion laitosten talous- ja hankintatoimenjohtoa.

Seurantaviikkoni 6 analyysi

Seurantaviikon 6 ehdottomasti tärkein anti oli tavata kohderyhmiämme ja pyrkiä kaikin tavoin edistämään heidän toimintaedellytyksiään sähköistämishankkeemme avulla. Tärkeää itse hankkeen onnistumisen kannalta oli, että oivalsin alaisen yksikköemme asiakashallintajärjestelmän liittämisen osaksi toiminnanohjausjärjestelmäämme. Kuvailin alaisen yksikköemme edustajille, miten tulevat uudistukset vaikuttavat ja/tai hyödyttävät heitä. Miten heidän toimenkuvansa muuttuisivat, mitä työtehtäviä heiltä jäisi pois ja mitä uutta helle tulisi poistuvan tilalle. Miten he voisivat parhaiten valmistautua muutokseen. Väheneviä työtehtäviä olisivat esimerkiksi toistuvat ja samankaltaiset ostolaskujen käsittelytehtävät. Lisääntyvänä työtehtävänä olisivat vuorostaan tuotetasoisten sopimusehtojen toteutumisen seurannat. Olennaista on kertoa avoimesti muutoksenkohteena oleville työntekijöille siitä, mikä muuttuu ja miksi asiat muuttuvat. Toiseksi saimme alustavasti laadittua toiminnanohjausjärjestelmään liittyvien palvelimien riippuvuussuunnitelman. Alustava siksi, että joudun selvittämään vielä kaksi asiaa, jonka jälkeen voimme luovuttaa riippuvuussuunnitelman palvelutarjoajallemme. Nämä asiat olivat, että miten ohjelmaa käyttävä tietokone ottaa teknisesti yhteyttä palvelimelle sekä miten itse toiminnanohjausjärjestelmä käynnistää itsensä. Vastausten jälkeen, riippuvuussuunnitelman luovutus

tarkoittaisi käytännössä sitä, että palvelimen käyttöön ottamiseksi olisi tehty suurin edistysaskel kuukausiin.

Esittelin yksikkömme kokouksessa tulevan toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa. Arvioin, että toiminnanohjausjärjestelmä otetaan käyttöön tammi-helmikuun vaihteessa vuonna 2018. Yksikkömme oli tyytyväinen, sillä se on meille kaikille sopivin aloitusajankohta. Keskeisin muutos uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotossa yksikkömme työntekijöiden kanalta on laitoksen laskutukseen liittyvien ylimääräisten tehtävien automatisointi. (Hansa 2017).

Osastomme kehittämispäivän virallisessa ohjelmassa ei ollut uudistuva sähköinen hankintatoimi, mutta päivän muissa toiminnoissa syntyi mielenkiintoisia ja rakentavia kahdenkeskisiä keskusteluja uusista toimintamalleista sekä niiden aikatauluista. Mielestäni on erittäin tärkeää antaa muutoksella inhimilliset kasvot; kuunnellen kohderyhmien palautetta sekä osaltaan kääntää muutokseen liittyvä vastarinta hankkeen edistämisen voimaksi.

Handi-ohjelman muutosjohtamisen aloituskokouksen eräs etukäteen ennakkoimaton hetki oli tulosohjauksestamme vastaavan virkamiehen kommentti. Hän oli myönteisesti yllättänyt laitoksemme osasta tulevan tilauspalveluratkaisun käyttöönotossa. Olemme yksi ensimmäisiä laitoksia, joihin uusi tilauspalveluratkaisu käyttöönotetaan. Sovimme, että hän tulee laitokseemme vierailulle, jolloin käymme uuden sähköistetyn hankintatoimen toimintamallille tarkemmalla tasolla läpi. Muutoin aloituskokouksessa käsiteltiin muun muassa johdon sekä muiden kohderyhmien osuudesta hankkeeseen. Kohderyhmien kuvaamiseen osallistutettiin aloituskokouksen osallistujat havainnollisin keinoin. Muutosjohtamisessa oli esimerkkinä suuren suomalaisen pankkikonsernin hankinnasta maksuun -esitys. Tiivistäisin esittäjän sanoman siten siten, että päättäväinen toiminta vie ainoastaan asioita todella eteenpäin. (Handi 2017d).

3.8 Seurantaviikkoni 7: Työpajat aloitetaan

Maanantai 25.09.2017

Päivän päätavoitteenani on valmistella vastaustamme ministeriömme digitalisaatio-ohjelman toimeenpanosuunnitelman luonnokseen.

Seurantaviikko 7 sisältää ensimmäisen hankintatoimen sähköistämisen työpajan. Työpajan tarkoitus on määritellä kilpailutusratkaisumme käyttöönoton sisältö ja aikataulu. Lisäksi osallistun kutsuttuna asiantuntijana hallinnon tilahallinnan käyttösidoista tilojen kapasiteettien hallinnan työpajaan.

Tiistai 26.09.2017

Päivän tavoitteena on jatkaa vastauksen valmistelua ministeriömme digitalisaatio-ohjelman toimeenpanosuunnitelman luonnokseen. (STM 2017).

Keskiviikko 27.09.2017

Päivän tavoitteena on osallistua hallinnon tilahallinnan käyttösidoista tilojen kapasiteettien hallinnan työpajaan.

Torstai 28.09.2017

Päivän tavoitteena on osallistua ensimmäiseen hankintatoimemme sähköistämisen omaan työpajaan.

Perjantai 29.09.2017

Päivän tavoitteenani on luovuttaa osaltani ehdotus ministeriömme digitalisaatio-ohjelman toimeenpanosuunnitelman luonnoksesta valmistelusta vastaavalle laitoksemme projektipäällikkö. Hän vastaa koko toimeenpanosuun-

nitelman luonnoksen valmistelusta. Hänen tehtävänä on edistää laitoksen toimintojen sähköistämistä.

Seurantaviikkoni 7 analyysi

Seurantaviikolla 7 oli ensimmäinen hankintatoimemme sähköistämisen oma työpajamme. Työpajamme tarkoitus oli määrittellä kilpailutusratkaisumme käyttöönoton sisältö ja aikataulu. Määrittelimme työpajassamme:

- Konzernirakenteemme, jossa huomioimme sekä ministeriömme tarpeet että laitoksemme sisäiset yhteishankintojemme toteutustavat.
- Rajasimme järjestelmän käyttö vain kansallisen kynnyksarvon ylittäviin hankintoihin.
- Sovimme pienhankintojen ja kevennettyjen kilpailutusten toimintatavat
- Päätimme, että otamme käyttöön myös kilpailutusten suunnittelun.
- Tutustuimme sähköisen allekirjoittamisen vaihtoehtoon. Sovimme, että jatko selvitän, miten saamme sähköisen allekirjoittamisen toteutettua laitoksessamme.

Mielestäni onnistuimme työpajassamme paremmin kuin hyvin. Saimme määriteltä, miten toteutamme hankintojen kilpailutusten suunnittelun sekä niiden toteuttamiseen. Olennaista oli myös rajata, mistä keskitetty hankintatoimi vastaa ja mistä laitoksemme osastot vastaavat uudistetussa hankintatoimen sähköistämisen toimintamallissa. (Cloudia 2017a).

Seurantaviikon keskiviikkona oli tilahallinnan työpajassa. Työpajan koollekutsujina toimivat palveluntuottajan edustaja sekä palvelun valtiohallinnon omistaja. Työpajaan osallistuvat lisäksi tilahallinnan edustajia eri hallinnon aloilta ja laitoksista. Työpajan ideana on kehittää sähköistä tilahallintaa siten, että voisimme sijoittaa muun muassa kappalemäärinä käytössä oleviin toimitiloihimme henkilökunnan sijasta esimerkiksi potilaita, vankeja, oppilaita. Lisäksi palveluntuottaja pyrkii samalla kartoittamaan muita kehittämistar-

peita tilahallintajärjestelmäänsä muun muassa, miten tilahallintaa liittyviä kustannuksia voisi jakaa oikeudenmukaisesti käytössään oleviin tiloihin. Esimerkiksi, miten veden käyttö jaetaan toimisto- ja laboratoriotilojen kesken, jos rakennuksessa on vain yksi vedenlukumittari. Työpajan alkoi johdannolla aiheeseen, jonka jälkeen jakauduimme alaryhmiin. Olin alaryhmässä, jonka vetäjän toimi tilahallinnan omistajatahon vastaava projektipäällikkö.

Teimme jokainen alaryhmän edustaja vähintään yhden ehdotuksen, johon oli määritelty käyttösidonnaisuuteen liittyvän yhden käyttökohteen tai –tarpeen. Tein kaksi ehdotusta, jossa ensimmäisessä seurataan leikkaussalin toimintaa leikkauspöydän alapintaan kiinnitettävällä anturilla. Anturista tieto välitetään palvelimelle, josta voisimme liittymän kautta seurata leikkauspöydän käyttöastetta, leikkauksien kestoa ym. Tilahallinnan näkökulmalta sähköisiin pohjakuviin piirretään leikkauspöydät, joille määritellään maksimikäyttöajat. Hankintatoimen näkökulmalta voisimme sähköisin työvälinein arvioida tarkemmin leikkauspöytien uusimisten ajankohdat siten, että tietokannassa on myös tietoa siitä, miten leikkauspöytä on kestänyt kulutusta. Tein lisäksi ehdotuksen erilaisista kappalemääristä, joita toimitiloihin kannattaa sijoittaa henkilökunnan sijasta, jotta toimitiloihin sitoutuvia kustannuksia voitaisiin hyödyntää nykyistä tehokkaammin ja merkityksellisemmin laitoksen talouteen liittyvissä laskelmissa muun muassa hankintatoimessa. Esimerkiksi, jos seuraisimme sähköisesti eri yksikköjen vuodepaikkojen käyttöastetta suhteessa kaluston uusimistarpeeseen, vertaillen samanlaisia yksiköjä keskenään, saisimme tietokantaan kerrytettyä hyvien toimintatapojen käytäntöjä, jolla ohjata toimintaa sekä hankintainta. Toisaalta saisimme ennakoivaa tietoa myös kaluston uusimistarpeesta. (HTH 2017).

Valmistelin osaltani vastausta ministeriömme digitalisaatio-ohjelman toimeenpanosuunnitelman luonnokseen. Luonnos oli kirjoitettu hyvin yleisellä tasolla. Ohjelmanluonnoksessa määritellään laitoksemme keskeiset digitali-

saatiota edistävät hankkeet. Tehtäväni oli tarkistaa ja tarvittaessa täsmentää yksikkömme digitalisaation toimeenpanon vaihteet ja sisällöt mm. hankintojen sähköistämiseen liittyvät seikat. Lisäksi tein esityksen koko laitosta koskevista digitalisoinnin mahdollisista kohteista. Tärkeä onnistumiseni oli aikaansaada neljä kehittämiskohdetta digitalisaation ja robotiikan edistämiseksi laitoksessamme. Ehdotin muun muassa robottien käyttöä oikeuslääkintään liittyvissä fyysisesti rasittavissa työvaiheissa sekä omaisen mahdollisuutta seurata sähköisesti oikeuslääketieteellisen lausunnon ja vainajan asian etenemistä samalla tavoin kuin toimittaja voi seurata tulevassa tilauspalveluratkaisussa tilauksen kulkua kohti maksuunpanoa. (STM 2017).

3.9 Seurantaviikkoni 8: Liittymien suunnittelua

Maanantai 02.10.2017

Päivän päätavoitteenani on osallistua valtion hankintojen sähköistämisen työpajaan.

Seurantaviikollani 8 on hankintatoimen sähköisten liittymärajaapintojen määrittelyä. Olen myös kutsuna asiantuntijana laboratoriojärjestelmän tarkastuksen aloituspalaveriin. Seurantaviikolla teemme lisäksi yksikkömme ohjausryhmässä yksikkömme kohdistuvan riskienarvioinnin. Arviointituloksemme paranee suunnittelusta maksuun prosessin tuomien mahdollisuuksien myötä.

Tiistai 03.10.2017

Päivän tavoitteena on valmistella esitystäni laboratoriojärjestelmän tarkastuksen aloituspalaveriin tarkastajille ja laboratoriopäällikölle.

Keskiviikko 04.10.2017

Päivän tavoitteena on osallistua laboratoriojärjestelmän tarkastuksen aloituspalaveriin. Toimin palaverissa tietojen siirron asiantuntijana. Aloituspalaverin jälkeen osallistun yksikkömme riskienarviointiin.

Torstai 05.10.2017

Päivän tavoitteenani on osallistua virtuaaliseen palaveriin, jossa käsitellään asianhallinnan ja hankintatoimen uusien järjestelmien liittymäraja-apintoja. Palaveriin osallistuu lisäksi asianhallinnan asiantuntijoita sekä palvelutuottajan vastaava tekninen asiantuntija. (Triplan 2017).

Perjantai 06.10.2017

Päivän päätavoitteenani on valmistella hankinta-asiantuntijan kanssa esitystä ministeriön tulosohjaavan neuvottelevan virkamiehen tapaamiseen, joka on seurantaviikon 9 maanantaina.

Seurantaviikkoni 8 analyysi

Seurantaviikon maanantaina osallistuin valtion hankintojen sähköistämisen työpajaan. Työpajaan osallistuvat lisäksi virastojen hankinnoista ja taloudesta vastaavat henkilöt. Työpajassa oli katsaus ohjelman toteutukseen, kävimme läpi suunnitelmat tilaamisen ja laskujen käsittelyn uuden ratkaisun käyttöönotosta, luodattiin Hanki-palvelun (kilpailutusratkaisu) tilannekatsaus sekä teimme ryhmätyön. Ryhmätyössä teimme esityksen siitä, miten hankintatoimi olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää kirjanpidollisena seuranta-kohteena. Ehdotin ryhmällemme, että hankintatoimen kirjanpidollisia seuranta-kohteita olisi syytä olla enintään puolet, kolme, esitetyn kuuden sijaan. Esitin, että karkealla tasolla seuranta-kohteet voitaisiin ryhmitellä hankintatoimen elinkaaren näkökulmalta; hankinnan valmistelu, toteutus ja seuranta.

Ryhmiä esitykset luovutettiin edelleen Valtiokonttorin valmisteltavaksi. (Handi 2017e).

Keskiviikkoisessa laboratoriojärjestelmän tarkastuksen aloituspalaverissa selvitimme tarkastajalle laboratoriojärjestelmän toiminnallisuudet sekä liittymäraja- pinnat. Kävimme läpi eri vaiheisiin liittyvät toiminnalliset riskit. Sain samalla esiteltä, miten saamme uuden toiminnanohjausjärjestelmän avulla merkittävästi parannettua tietojen luotettavaa siirtymistä järjestelmästä toiseen. Laboratoriojärjestelmien sekä itse toiminnan tuntemuksesta on huomattavaa etua, kun käyttöönotamme valtiolle ensimmäisten joukossa uutta tilauspalveluratkaisua. Laboratoriomme toimivat tilauspalveluratkaisussa valtion sisäisinä toimittajina, jolle muut laitokset tekevät sähköisiä tilauksia. Näiden tilausten sähköistäminen ei tule olemaan helpoimmasta päästä, mutta mikäli tilaavan laitoksen oma toiminnanohjausjärjestelmä kykenee lähettämään sähköisen tilauksen esimerkiksi tekstimuotoisena, voisimme siirtää sen kopiona myös tulevaan tilauspalveluratkaisuun. Tilauspalveluratkaisussa heidän ostotilauksen kohdistuisi meidän sopimukseemme. Tämänkin palaverin ansiosta pääsin laajemmin ymmärtämään sähköiseen tilaamiseen liittyvistä haasteista. (Handi 2017b).

Tarkastuksen aloituspalaverista siirryin yksikköme riskienarviointipalaveriin. Totesimme, että tällä hetkellä arvioimamme riskit vähenevät merkittävästi, kun käyttöönotamme uudet sähköiset hankintatoimen toimintatavat sekä uuden toiminnanohjausjärjestelmät. Sovimme kuitenkin, että selvitän tämän hetkiseen toimintamallin tiedostonsiirtoihin liittyvät vaihteet ja palaamme asiaan selvityksen jälkeen.

Olin torstaina virtuaalisessa asianhallintapalaverissa määrittelemässä asianhallinnan ja uusien hankintatoimen järjestelmien välisiä liittymäraja- pintoja. Määrittelimme vaiheet asiahallinnan kautta asian valmisteluksi, vireillepanoksi ja toimeenpanoksi. Esimerkiksi kilpailutuksen suunnittelu on asian valmistelua, kilpailutuksen julkaiseminen on asian vireillepanoa ja kilpailu-

tuksen päätteeksi tehty hankintapäätös on asian toimeenpanoa. Taasen asiahallinnassa asiaa tai asiakokonaisuutta vastaava käsite sopimushallinnassa on sopimus tai sopimuskokonaisuus. Eri järjestelmien välillä on tarkoituksenmukaisinta siirtää ja vastaanottaa tietoa jokaisessa eri vaiheessa. Kaikkien eri vaiheiden hankintatoimellinen lopputulos, sopimus, siirretään sitten uuteen tilauspalveluun ostotilausten perustaksi. Ehdottomasti tärkein oivallukseni oli palaverin yhteydessä ymmärtää, miten saisimme liitettyä eri sopimuskausina kilpailutettavat vastaavat tuotteet toisiinsa siten, että meille tulisi mahdollista seurata uudestaan kilpailutettavan sopimuksen säästöjä tai lisäarvoa päättyneeseen sopimukseen. Oivallustani voi hyödyntää valtiotoisesta siten, että saavutettava tieto voitaisiin julkaista hankintojen raportointipalvelussa, joka on myös kansalaisille avoin. (Tutki hankintoja 2017a).

3.10 Seurantaviikkoni 9: Työpajat päätetään

Maanantai 09.10.2017

Päivän päätavoitteenani on osallistua palaveriin, joka on järjestetty tulosohejauksestamme vastaavan ministeriön virkamiehen toimeksiannosta.

Seurantaviikon tiistaina osallistun järjestyksessään toiseen omaan hankintatoimemme sähköistämisen työpajaan. Torstaina minulla on toiminnanohjausjärjestelmän seurantakokous, jonka tarkoituksena on viimeistellä alaisen yksikkömme asiakashallintajärjestelmän liittämistä meidän toiminnanohjausjärjestelmään. Samana päivänä laajennettu yksikkömme ohjausryhmä koontuu laatimaan yksikkömme toiminnansuunnittelua vuosille 2018-2019. Viikon päätteeksi, perjantaina, teen esityksen vastikkeettomien menojen vastaavalla kehittämisspäälliköllemme siitä, miten uudet hankintatoimen sähköistämisen ratkaisut tukevat parhaiten heidän työvaiheitaan.

Tiistai 10.10.2017

Päivän tavoitteena on osallistua meidän omaan hankintatoimen sähköistämistyöpajaan.

Keskiviikko 11.10.2017

Päivän tavoitteena on valmistua toiminnanohjausjärjestelmän huomiseen seurantapalaveriin sekä aloittaa selvitykset siitä, miten voimme edistää laitoksen hankintasopimusten sähköistä allekirjoittamista.

Torstai 12.10.2017

Päivän tavoitteena on osallistua toiminnanohjausjärjestelmän seurantapalaveriin. Seurantapalaverin jälkeen kokoontui laajennettu yksikkömme ohjausryhmä laatimaan yksikkömme kahden seuraavan vuoden toiminnansuunnittelua.

Perjantai 13.10.2017

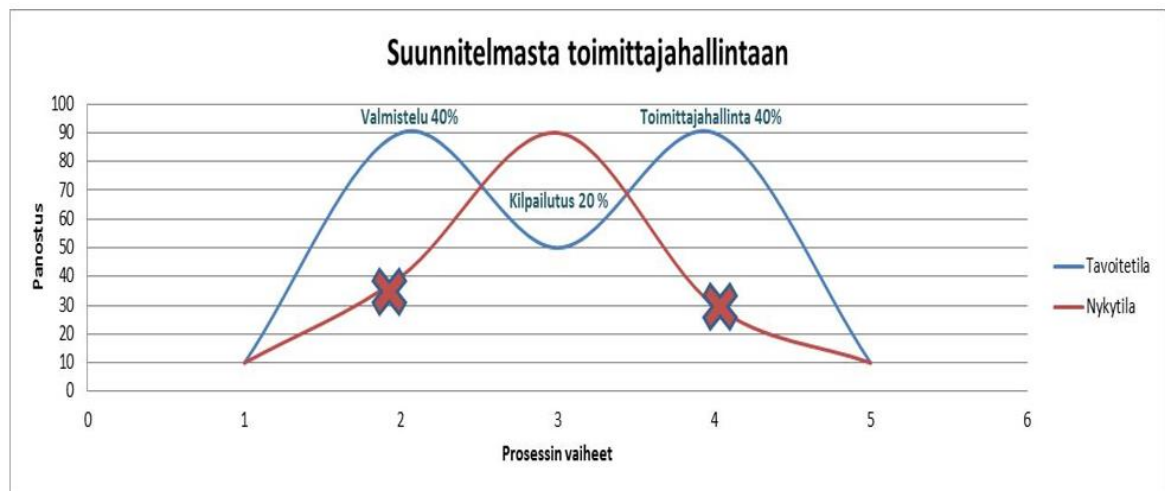
Päivän tavoitteenani on esitellä kehittämispäälliköllemme sähköinen ratkaisu vastikkeettomien menojen käsittelemiseksi.

Seurantaviikkoni 9 analyysi

Seurantaviikkoni maanantaina osallistuin palaveriin, jossa vieraanamme oli tulosohjauksestamme vastaavan ministeriömme virkamies. Hän oli etukäteen esittänyt, että käsitteisimme palaverissamme muun muassa laitoksemme hankintatoimen ohjaus- ja organisointiohjetta sekä hankintojemme sähköistämisen vaiheiden sisältöjä sekä tavoitteita muun muassa hankintojen suunnitelmallisuus. Keskustelujemme päätteeksi ministeriömme neuvotteleva virkamies ehdotti, että kuvaamme hankintatoimemme ohjaus- ja organisointiohjeeseen yksittäisen laitoksen sijaan konserninäkökulman kuva-

ten hankintatoimemme sähköistämisen vaiheet ja volyymit hankintaluokittain (liite 1) sekä suurimmat toimittajamme. (VM 2017b).

- Toimintamallin muuttaminen keskitetyksi hankintatoimen valmistelu- ja toimittajahallinnaksi tuottaa tavoiteltuja ja aitoja säästöjä.

Kuvio 8. Hankintatoimen suunnitelmallisuus

Seurantaviikon tiistaina oli oma työpajamme, jossa määrittelimme sopimusasetukset ja -rakenteet, viimeistelimme sopimusten massalataukseen liittyvät yksityiskohdat, kävimme läpi sopimuskumppanien liittymän toiminnallisuudet sekä haltuun otimme sähköisen allekirjoituksen talon johtoryhmälle menevän päätösesityksen taustatiedoista. Määrittelimme myös sopimushallinnan sisällön liittymäraja-apintoihin. Sovimme käyttöönotettavat sähköisen hankintatoimen järjestelmät muun muassa sopimuskumppaniemme yhteydenpito -liittymän. Ehdottomasti tärkein onnistumiseni oli kyetä soveltamaan uusia toiminnallisuksia laitoksemme vastuulla oleviin tehtäviin esimerkiksi vastikkeettomien menojen käsittelyyn. Huomionarvoista oli se, että sähköistämällä kaikki vaiheet asiakirjojen arkistointiin saakka saamme aikaan merkittäviä työaikaan ja arkistointihyllymetreihin liittyviä säästöjä. (Cloudia 2017b).

Sähköisen allekirjoittamisen osalta sain keskiviikkona selvitettyksi sen, että varsinaiset hankintasopimukset ovat tällä hetkellä rajattu laitoksemme sähköisen allekirjoittamisen ulkopuolelle. Tämä syistä, että kyse on sopimusosapuolten yhteisesti sovittavasta asiasta, sopimusten vapaamuotoisuudes-

ta, sopimusosapuolten riittävästä tunnistamisesta, sopimusten ja allekirjoituksen arkistoinnista, sopimusten muuttamisesta. Esitin sähköisen allekirjoitusprosessin palvelutarjoajallemme, että edistäisimme sähköistä allekirjoitusta parhaiten siten, että palveluntuottajamme toimittaisi meille sopimuksen ja allekirjoittamisen eri vaiheista sekä menetelmistä tekniset kuvaukset, joista käyvät vähintään ilmi

- miten sopimusosapuolet tunnistetaan sähköisesti
- millä periaatteilla tehdään sähköinen sopimusmuutos
- mistä sähköiset sopimukset ovat kummankin saatavilla
- kuinka sopimukset ja allekirjoitukset arkistoituvat.

Keskiviikkona osallistui lisäksi toiminnanohjausjärjestelmän seurantapalaveriin tulevan järjestelmän toimittajan edustaja. Saimme toimittajan edustajan kanssa luonnosteltua liittymärajanpinnan alaisen yksikkömme asiakashallintajärjestelmästä meidän rakenteilla olevaan toiminnanohjausjärjestelmään. Tällä edistämme merkittävästi vastikkeettomien menojen sähköistä ja automaattista käsittelyä. Seurantapalaverin jälkeen kokoonnuimme yksikkömme laajennetulla ohjausryhmällä suunnittelemaan yksikkömme toiminnansuunnittelua nelivuotiskaudelle 2016-2019. Keräsimme toiminnansuunnitelmaamme yksikkömme keskeiset toimet, joiden edistämiseen panostamme. Hankintatoimen sähköistäminen on eräs yksikkömme keskeinen toiminnallinen kehittämishanke, jonka liitimme myös saumattomasti laitoksemme tulevaan talous- ja henkilöstöraportointijärjestelmään.

Esittelin perjantaina asiasta vastaavalle kehittämispäälliköllemme uuden sähköisen ratkaisun vastikkeettomien menojen käsittelemiseksi. Perustelin, miten he voisivat parhaiten hyötyä tulevista hankintatoimemme sähköisistä ratkaisuksista. Totesimme kehittämispäällikön kanssa, että voimme toteuttaa kaikki vaiheet hankehakemuksista hankeseurantaa aina hankkeiden maksuilityksiin saakka uusilla hankintatoimen sähköisillä työvälineillä. (THL 2017c).

3.11 Seurantaviikkoni 10: Taloussuunnittelun osaksi

Maanantai 16.10.2017

Päivän päätavoitteenani on valmistella osaltani esitystä hankintatoimen sähköistämisen seurantapalaveriimme.

Seurantaviikolla 10 olen kutsuttuna asiantuntijana kahdessa palaverissa, joissa määritellään talous- ja henkilöstöraportointijärjestelmän liittymäraja-pintoja sekä sisältöä. Lisäksi aloitan valmistelemaan osaltani esitystä palvelutuottajamme 6.11. järjestettävään asiakaspäivään.

Tiistai 17.10.2017

Päivän tavoitteenani on osallistua kahteen erilliseen palaveriin, jossa osaltani määrittelen tulevan talous- ja henkilöstöraportointijärjestelmän sisältöä ja liittymäraja-pintoja.

Keskiviikko 18.10.2017

Päivän tavoitteenani on viimeistellä yhdessä hankinta-asiantuntijamme kanssa esitystämme hankintatoimen sähköistämisen seurantapalaveriin.

Torstai 19.10.2017

Päivän tavoitteenani on valmistella esitystämme palvelutuottajamme 6.11. järjestämään asiakaspäivään.

Perjantai 20.10.2017

Päivän tavoitteenani on osallistua hankintatoimen sähköistämisen seurantapalaveriin.

Seurantaviikkoni 10 analyysi

Seurantaviikon 10 tiistaina osallistuin kahteen tulevan talous- ja henkilöstöraportointijärjestelmän määrittelypalaveriin. Ensimmäiseen kokoukseen osallistui lisäksi tilahallinnan asiantuntijoita ja järjestelmän määrittelystä vastaava ulkopuolinen konsultti. Määrittelimme, miten ja mitä tietoa saamme tuotua meidän tilahallinnastamme. Ideoimme myös mahdollisia johdolle tehtäviä mittareita muun muassa laitoksen tilakäytön tehokkuus suhteessa työsuhteen laatuun sekä paikallaolo. Edellä mainittu tarkoittaa muun muassa sitä, kuinka paljon meidän kehittäjämme ovat fyysisesti paikalla suhteessa tekemäänsä etätööhön tai yhteistyöverkostotapaamisiinsa. Keskustelimme myös siitä, minkälaista tietoa tarvitsemme tilahallinnasta hankintojen suunnittelua varten. Tilahallinta tai toimitiloihin liittyvät hankinnat muun muassa toimitilavuokrat ovat merkittävä hankintaluokkamme. Ehdottomasti tärkein onnistumiseni oli tuoda esille olennaisimmat siirtokohteet tilahallinnasta tulevaan talous- ja henkilöstöraportointijärjestelmään. (HTH 2017).

Siirryin seuraavaan saman järjestelmän määrittelypalaveriin. Määrittelimme ensin hankintatoimen näkökulmalta talous- ja henkilöstöraportointijärjestelmän liittymäraja- ja sisältöä. Suunnittelimme, että menot suunnitellaan jatkossa pääosin hankinnoittain, joille määritellään samalla hankinnan tärkeysaste sekä hankintatapa. Hankinnan tärkeysaste tarkoittaa, mikä on hankinnan merkitys laitokselle. Hankinta voi olla esimerkiksi välittömästi tehtävä. Hankintatapa tarkoittaa muun muassa suora- ja kilpailuttamista ynnä muuta. Tärkein tavoitteeni saada yksittäiset hankinnat hankintaluokkien suunnittelun perustaksi onnistui. (VM 2017b).

Viikon viimeisenä, perjantaina esiinnyin hankintatoimen sähköistämisen seurantapalaverissamme. Seurantapalaveriin osallistuivat lisäksi hank-

keemme projektiryhmä yhdessä alaisen yksikköemme edustajien kanssa. Seurantapalaveria varten olin valmistellut esityksen yhdessä hankinta-asiantuntijamme kanssa. Luotasimme yleiskatsauksen hankkeeseen: mitä hankkeessa oli tehty ja mitä oli vielä tekemättä. Mikä oli hankkeen yleistilanne koko laitoksemme näkökulmalta. Esitysvastuullani oli listata tekemistä odottavat asiat valmistumisaikatauluineen. Esittelin esimerkiksi, miten sopimusten kartoittamistaulukkoa ylläpidetään. Kartoittamistaulukkoamme ylläpidetään tiedot laitoksen hankintasopimuksista, määritellään mihin hankintaluokkaan sopimus kuuluu, miten sopimuksessa on tilaamisesta sovittu sekä mitkä ovat sopimukseen sisältyvät tuotteet. Perustelin laajahkoa tietojen keräilyämme sillä, että keräämme samalla sopimustiedot sekä tulevaa tilauspalveluratkaisua että meidän oman sopimushallinnan tarpeita varten. Esittelin lisäksi yleisellä tasolla hankkeen vaiheet aikatauluineen.

Kuvio 9. Hankintatoimemme sähköistämisen vaiheistus

Valmistelin seurantaviikollani kahtena päivänä osaltani esitystämme, joka on tarkoitus pitää palveluntuottajamme asiakaspäivässä. Esitys käsittelee laitoksemme hankintatoimen sähköistämistä. Asiakaspäivä järjestetään 6.11.2017 Helsingin keskustassa sijaitsevan hotellin kokoustiloissa. Asiakaspäivään osallistuu palvelutuottajamme julkisen hallinnon asiakkaita.

3.12 Lopetusviikkoni: Tuotteistaminen aloitetaan

Maanantai 23.10.2017

Päivän päätavoitteenani on osallistua Valtiokonttorin järjestämään kutsukokoukseen, jossa aiheena ovat laitosten verkkolaskujen määrät. (VK 2017).

Lopetusviikollani osallistun hankintojen sähköistämisen työpajaan sekä järjestyksessään kolmanteen ja samalla viimeiseen laitoksemme omaan hankintatoimen sähköistämisen työpajaan. Kouluttaudun myös virtuaalisesti nykyisen tilaushallintajärjestelmän raportointiin. Lisäksi aloitan valmistelut laitoksemme hankintasopimusten yhteenvedosta.

Tiistai 24.10.2017

Päivän tavoitteenani on osallistua virtuaalisesti hankintojen sähköistämisen työpajaan. Päivän aikana valmistelen myös vastaukseni laboratoriojärjestelmän tarkastajan esittämiin tarkentaviin lisäkysymyksiin tiedon siirroista.

Keskiviikko 25.10.2017

Päivän tavoitteena on läpi käydä laitoksemme hankintasopimuksia. (Hansel 2017a).

Torstai 26.10.2017

Päivän tavoitteena on osallistua järjestyksessään kolmanteen ja samalla viimeiseen hankintatoimemme sähköistämisen työpajaan.

Perjantai 27.10.2017

Päivän tavoitteenani on käydä läpi laitoksen hankintasopimuksia.

Lopetusviikkoni analyysi

Seurantaviikon maanantaina osallistuin virtuaalisena järjestettävään kokoukseen, jossa luodattiin tilannekatsaus valtion verkkolaskuasteeseen verrattuna kutsuttujen laitosten verkkolaskujen määrät. Ideana oli jakaa toisillemme hyviä käytäntöjä ja kokemuksia verkkolaskumäärien kohottamiseksi. Kun kokouksesta vastaava maksupäällikkö huomasi, että olen myös mukana, kysyi hänen näkemyksiäni asiaan. Kokouksen lopputulemana sovimme, että lähetän toimittajan näkökulmalta tekemäni ohjeet verkkolaskuportaalin käytöstä kokouksen koollekutsujalle. Toimittajan kannalta nykyinen toimintamalli on haasteellista käyttää. Tämäkin tilanne saadaan muutettua tulevan tilauspalveluratkaisun uusien, helppokäyttöisten toimittajilla suunnattujen työvälineiden myötä. (VK 2017).

Hankintojen sähköistämisen tiistaisessa työpajassa tärkeimmässä roolissa olivat valituksi tulleen tilauspalveluratkaisun esittely ja esitykset. Toimittajan puolelta työpajassa olivat heidän ulkomailla toimivan organisaation johtohenkilöt ja Suomen tuotekehitystoiminnoista vastaava johtaja. Esitykset olivat osin englanninkielisiä, jotka osaltaan saattoivat hiukan pidätellä kokousosanottajien kysymyksiä. Muutoin meille esiteltiin ratkaisu, jonka perusajatus tulee olemaan sopimukseen tilaaminen. Uutena asiana saimme työpajassamme kuulla, että uusi tilauspalveluratkaisu sisältää myös sopimushallinnan toiminnallisuudet. Tämä tieto oli tervetullut, mutta sai meidän miettelikääksi, sillä suunnittelemamme hankintojen sähköistämisen kokonaisratkaisu sisältää jo toisen sopimushallintaratkaisun. Haasteemme on nyt se, että kyseinen sopimushallintaratkaisu on käytettävissämme vain muutamien vuosien ajan. Kysymys on kannaltamme päällekkäisistä tietojärjestelmistä, joissa ovat samat toiminnallisuudet. Sinänsä hyvän uutisen johdosta joudumme tarkkaan miettimään, mitä toiminnallisuuksia sisällytämme nyt tehtävään ratkaisuun. Mitä toiminnallisuuksia käytämme tällä hetkellä tuotantokäytössä

olevissa ratkaisuihimme. Joudumme ennen kaikkea valitsemaan sen, miten tuleimme toteuttamaan sähköisen allekirjoittamisen. Toisaalta meidän pitää vakavasti harkita vielä muiden liittymäraja-
pintojen osalta niiden mielekkyyttä kokonaisuuden ja tulevan tilauspalveluratkaisun näkökulmalta. Tärkeintä on, että saamme uudessa tilanteessa oman kokonaisuuden toimimaan tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon sekä suunnittelemamme vaihtoehto että tulevan tilauspalveluratkaisun uudet toiminnallisuudet. (Handi 2017f).

Osallistuin torstaina kolmanteen ja samalla viimeiseen hankintatoimemme sähköistämisen työpajaan. Työpajoissa määrittelemme hankintatoimeen liittyvien toimintamallien ja tietojärjestelmien käyttöönottoa. Tämän kertaisessa työpajassamme kävimme läpi tulevien tietojärjestelmien liittymäraja-
pinnat sekä laadimme yhteenveto kahden aiemman työpajamme tuotoksista sekä listasimme vielä avoinna olevat asiat. Totesimme, että sähköisen allekirjoittaminen osuus vaatii vielä lisäselvittelyä siitä, mitä kahdenkertainen tunnistautuminen tarkoittaa käytännössä. Riittävätkö palvelutuottajamme palvelut sopimuskumppanimme tunnistautuminen laitoksemme linjauksiin sähköisen allekirjoittamisen reunaehdoista. (Avaintec 2017).

Lisäksi kävin läpi keräämiämme hankintasopimuksia koko laitostasolla. Olin nimittäin luvannut valtion hankintasopimustietojen keräämisestä vastaavalla päällikölle, että luovutamme hankintasopimustietomme hänelle lokakuun loppuun mennessä. Hankintasopimustietojen kerääminen on haastavaa juuri siksi, että meillä ei ole käytössämme sähköistä sopimushallintaan vaan hankintasopimukset ovat arkistoitu sekä sähköisissä että paperissa arkistoissa. Näillä näkymin kuitenkin pystyn pitämään antamani palvelulupauksen lokakuun loppuun luovutetuista hankintasopimustiedoista. (Hansel 2017a).

4 Pohdinta ja päätelmät

4.1 Aikaansaannokseni (tavoite 1)

Hankintatoimen sähköistämisen aikataulu on tiukahko, koska aloitimme hankkeen vasta maaliskuun 2017 alusta ja valmiina sen pitää olla vuoden 2018 syksyyn mennessä. Periaatteessa koko toimintatapamme muuttuu, vanhoja työtehtäviä päättyy muun muassa enin osa ostolaskujen käsittelystä, mutta toisaalta uusia työtehtäviä muodostuu tilalle, kuten esimerkiksi hankintatoimeen liittyvät suunnittelu- ja seurantatehtävät.

Saimme seurantaviikkojeni aikana valmiiksi hankintatoimemme sähköistämisen vaiheet aikatauluineen. Määrittelimme omissa työpajoissa käyttöönottojen tarkemmat yksityiskohdat muun muassa sopimusten taustatiedot. Liittymäraajapintojen osalta olemme määritelleet muun muassa sopimustyyppit, jotka ovat vastaavanlaiset sekä sopimus- että asiahallinnassamme. Olemme myös laatineet hankintasopimuksistamme yhteenvedot sekä toimittaneet ne meiltä jo eteenpäin Handi-ohjelman käytettäväksi. Saamme tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönottomme päätökseen, kunhan vain saamme näiden palvelimet käyttöömmee. Olemme siis suunnitelleet kokonaisuuden yksityiskohtineen, mutta varsinaiset käytännön toteutukset ovat vasta seuraavien viikkojen työtehtäviämme.

Hankkeemme seuraavat vaiheet ovat hankintatoimen sähköistämiseen liittyvien järjestelmien koulutussuunnittelut sekä keskitetyn hankintatiimimme järjestäytyminen tehtäviksi, aikatauluiksi ja itseohjautuvaksi tiimiksi. Tehtävänäni on vielä kuvata teknisesti sähköisen allekirjoittamisen työnkulku. Teknisessä työnkulussa on olennaista, miten sopimusosapuolet tunnustetaan luotettavalla tavalla. Miten sama sopimus on saatavilla kummallekin sopimusosapuolille, ja kuinka esimerkiksi toteutetaan teknisesti sähköiset sopimusmuutokset. Aloitamme myös keskeisen liittymäraajapinnan määrittelyn. Liittymät toteutetaan etenkin asiahallinnan, kilpailutusratkaisun sekä sopimushallinnan kesken. Siirrämme jatkossa kaiken arkistoivan tiedon han-

kintatoimen suunnittelusta aina sopimuksen tekoon asti liittymäraja-
pintojen välityksellä eri hankintatoimen sähköistämiseen liittyvien järjestelmien kes-
ken. Ajatuksemme on sähköistää kaikki työvaiheet, joka tarkoittaa käytän-
nössä, että kaikki käsin tehtävät työvaiheet jäävät pois sekä myös paperiset
arkistot. Asetin opinnäytteessäni ensimmäiseksi tavoitteekseni luoda joh-
donmukainen ja toimiva hankintatoimen sähköistämisen malli, jonka sain
myös onnistuneesti aikaan.

Kuvio 10. Hankintatoimemme sähköistämisen malli

Olimme lisäksi palveluntuottajamme asiakaspäivässä 6.11, joka oli meidän oman hankkeemme kohokohta. Julkaisimme tuolloin hankintatoimemme sähköistämisen suunnitelman. Tilaisuus järjestettiin eräässä keskustassa sijaitsevan hotellin kokoustiloissa. Esitykseni siellä on opinnäytteeni seminaariesitys. Tähän asiakaspäivään osallistui noin kuutisenkymmentä julkishallinnon hankintatoimen ja talouden asiantuntijaa. (Pohto 2017)

4.2 Hanketyöni sujuvuus (tavoite 2)

Yhteistyöni hankinta-asiantuntijamme kanssa on sujunut kiitettävästi, kuten koko hankeryhmämme kanssa. Hyvän yhteistyömme perusta on ollut selke-

ästi rajatut keskinäiset vastuumme, avoimuus, yhdessä oppiminen ja tekeminen sekä jo näköpiirissä olevat osin toteutuneet tavoitteemme. Keskineinäinen vastuujakomme oli, että hankinta-asiantuntijamme vastaa hankintatoimesta ja minä tietojärjestelmistä. Tämä jako osoittautui käytännössä erittäin hyväksi ratkaisuksi ja juuripa siksi olemme valmistelleet hanketta sekä pitäneet lähes kaikki hankkeeseen liittyvät esitykset yhdessä. Esiintymisistämme ja hankkeestamme olemme saaneet ja antaneet palautetta. Hankkeemme on ollut pääosin myötätulessa ja olemme saaneet tällä hetkellä lähes kaikki tavoitteemme läpi muun muassa keskitetyn hankintatoimen. Varmistimme etukäteen päätösesitystemme läpimenon ennakoimalla päätöksentekijöitämme ohjaavat toimintatavat ja tarpeet.

Olen useasti se työntekijä, asiantuntija, jonka tulee osata ratkaista eteen tuleva haaste. Tämä on ymmärrettävää, sillä työkokemukseni on laaja ja monipuolinen. Työelämä ei ole kuitenkaan yksilösuoritus vaan mielestäni yhteistyötä eri asiantuntijoiden välillä. Pyrkimyksenä on haastaa ja rohkaista kaikkia asiaosaisia mukaan yhteiseen tekemiseen. Olen avoin ja vilpitön omissa toimissani, vaadin tehokkuutta ennen kaikkea itseltäni, mutten ihan samaa muilta. Jokainen on oma, ainutlaatuinen persoonansa ja pyrkii tekemään parhaansa. Asetin opinnäytteessäni toiseksi tavoitteekseni saada hankkeeseen osallistuvat innokkaasti mukaan yhteiseen tekemiseen. Seurantaviikkojen aikana olen tutustunut uusiin asiantuntijoihin. Eräs heistä on ollut Handi-ohjelman kehittämispäällikkö. Hänen verkkosivustolleen kirjoittamansa vahvistaa edellä kertomani. Hän kuvailee kirjoituksessaan oivallisesti yhteisestä taivaltamme hankintatoimen sähköistämisessä. (Satasella 2017).

4.3 Johtopäätelmäni (tavoite 3)

Hankintatoimen kehittämistemme on tällä hetkellä painottunut hankintatoimen suunnittelusta raportointiin sähköistämisessä. Tämä on hyvä lähtökohda, muttei riittävä, sillä valtion hankintainta rahoitetaan verovaroin. Yhteiset

verovaramme tulevat olla mielekkäässä ja tehokkaassa, mutta mahdollisimman useita tahoja hyödyttävässä toiminnassa. Toisaalta myös toimittajamarkkinoidemme tulisi toimia nykyistä tehokkaammin. Valtion hankintatoimen tehokkuuden lopullinen arviointi on mielestäni jokaisen yksittäisen kansalaisen oikeus. Hankintatoimen raportointia tulisi kehittää siten, että raportoisimme riittävän ymmärrettävällä ja selkeästi mittavissa olevalla tavalla.

Asetin opinnäytteeni kolmanneksi ja viimeiseksi tavoitteeksi edistää hankintatoimen suunnitelmallisuutta. Tämän johdosta, ehdottaisin, että ottaisimme hankintojen kilpailuttamisten sekä yksittäisten hankkeiden tai hankintojen suunnittelujen onnistumiset erityisen seurannan kohteeksi.

- Seuraisimme *eri sopimuskauden sopimuksia* siten, että kaikille sopimuksille laitettaisiin taustatietoihin sama sopimus- tai asiakokonaisuustunnus. Yhteisellä sopimus- tai asiakokonaisuustunnuksen avulla liittäisimme toisiinsa eri sopimuskausien vastaavat sopimukset. Olennaista olisi verrata toteutuneita eri sopimuskauden aikaisia vastaavia kilpailutuksia keskenään. Ovatko kilpailutukset tuoneet säästöjä tai lisäarvoa kilpailuttajalleen laitos- ja valtiohallinnon tasolla.
- Määrittelisimme *yksittäisille hankkeille tai hankinnoille* jo suunnitteluvaiheessa yksilöivän tunnuksen. Yksilöivä tunnus siirtyisi aina suunnittelusta maksuun saakka. Yksilöivän tunnuksen avulla voisimme seurata yksittäisen hankkeen tai hankinnan suunnittelua sen toteutumiseen saakka. Hankinnan suunnittelu pitäisi euromääräisen arvon lisäksi sisällään myös millä tavoin ja milloin hankinta oli suunniteltu toteuttavaksi.

Julkaistessamme avoimesti ja riittävän ajoissa tulevia kilpailutuksiamme, hankkeitamme tai hankintojamme, meidän mahdolliset toimittajamme kyke-

nisivät paremmin valmistautumaan tuleviin hankintatoimemme tarpeisiin. Verratessamme edelleen avoimesti suunnittelemiamme kilpailutuksia, hankkeita tai hankintoja toteutuneisiin lukuihin, tarkoittaisi tämä käytännössä sitä, että asiaomaiset laitokset ja heidän toimittajansa automaattisesti tehostaisivat toimintaansa, jonka lopullinen hyöty koituisi myös meidän kaikkein veronmaksajien yhteiseksi hyväksi.

4.4 Loppusanani

Opinnäytteeni on ollut mielekäs matka monimutkaiseen kokonaisuuteen, jossa olen voinut hyödyntää monipuolisesti osaamistani ja kyvykkyyksiäni. Olen oppinut uusia näkökulmia laajan ja moneen yksittäiseen tekijään vaikuttavan järjestelmäkokonaisuuden kehittämistyössä. Olen samanaikaisesti perehtynyt itselleni tuntemattomamman hankintatoimen vaiheisiin ja merkityksiin. Olen oppinut muun muassa tekemään kilpailutuksia sekä perehtynyt sekä uuteen että menneeseenkin hankintalakiin. Omistan tänään syntymäpäivänäni valmiiksi saattamani opinnäytteeni Handi-ohjelmalle, mutta kiitokseni kaikesta kokemastani, annan yksin Hänelle.

Lähteet

THL 2016. Suomen Yliopistopaino Oy. 2017. Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat 1.1.-31.12.2016.

Avaintec 2017. Luettavissa 30.11.2017 <http://www.avaintec.com/> . Luettu 30.11.2017.

Cloudia 2017a. Luettavissa 29.2017 <https://www.cloudia.com/fi/cloudia-kilpailutus/> . Luettu 29.11.2017.

Cloudia 2017b. Luettavissa 29.11.2017 <https://www.cloudia.com/fi/cloudia-sopimus/> . Luettu 29.11.2017.

Finlex 2017. Luettavissa 29.11.2017.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161397> . Luettu 29.11.2017.

Handi 2017a. Luettavissa 26.11.2017 <https://www.handi.fi/> . Luettu 26.11.2017.

Handi 2017b. Luettavissa 26.11.2017 https://www.handi.fi/wp-content/uploads/Hallinnonalatapaaminen_yhteiset.pdf . Luettu 26.11.2017.

Handi 2017c. Luettavissa 27.11.2017.
<https://dreambroker.com/channel/dlq5wkxq/u53gc7w3> . Luettu 27.11.2017

Handi 2017d. Luettavissa 27.11.2017 <https://www.handi.fi/wp-content/uploads/Helmi-esittely-Valtionvarainministeri%C3%B6-22092017-002.pdf> . Luettu 27.11.2017.

Handi 2017e. Luettavissa 27.11.2017.
<https://dreambroker.com/channel/dlq5wkxq/xghorwm7> . Luettu 27.11.2017

Handi 2017f. Luettavissa 27.11.2017 <http://videonet.fi/web/vm/20171024/> . Luettu 27.11.2017.

Hansa 2017. Luettavissa 29.11.2017
<http://www.hansaworld.com/fi/products/standard-erp%20.%20> . Luettu 29.11.2017.

Hansel 2017a. Luettavissa 30.11.2017

<https://vuosikertomus2016.hansel.fi/vuosi-2016/yhteistyohankkeet/hankintasuunnitelmat-yhteiselle-kalenterille/> . Luettu 30.11.2017.

Hansel 2017b. Luettavissa 30.11.2017 <https://www.hansel.fi/> . Luettu 30.11.2017.

Hansel 2017c. Luettavissa 29.11.2017 <https://www.hansel.fi/hankintojen-asiantuntijapalvelut/valtion-kilpailutuskalenteri/> . Luettu 29.11.2017.

LAT 2017. Luettavissa 29.11.2017 <https://www.omnia.fi/hae-oppimaan/ammattilliset-koulutukset/erikoisammattitutkinto/johtamisen-yritysjohdamisen%20> . Luettu 29.11.2017.

HTH 2017. Luettavissa 29.11.2017 <http://hth.businesscase.fi/> . Luettu 29.11.2017.

Necora 2017. Luettavissa 29.11.2017 <http://www.nappula.fi/> . Luettu 29.11.2017.

Nets 2017. Luettavissa 29.11.2017 <https://www.nets.eu/fi/payments/korttimaksut-myyمالassa/maksupaatteet/iwl250-3g/> . Luettu 29.11.2017.

Palkeet 2017. Luettavissa 29.11.2017 <https://www.palkeet.fi/yhdessa-kehittaen.html> . Luettu 29.11.2017.

Pohto 2017. Luettavissa 27.11.2017 <https://twitter.com/Pezq/status/927520729184329729> . Luettu 27.11.2017

Satasella 2017. Luettavissa 27.11.2017 http://idepal.fi/tuomaksen_vauhdissa/ . Luettu 27.11.2017

Scrum 2017. Luettavissa 29.11.2017 <https://lekman.fi/2012/04/30/agilescrum-sopimus pohja/> . Luettu 29.11.2017.

Softco 2017. Luettavissa 29.11.2017 <http://softco.com/solutions/procure-to-pay/> . Luettu 29.11.2017.

STM 2017. Luettavissa 29.11.2017 <https://www.slideshare.net/STMDigiOpen/stm-digi-open-14092017-digitalisaatio-terveyden-ja-hyvinvoinnin-tukena> . Luettu 29.11.2017

THL 2017a. Luettavissa 26.11.2017 <https://www.thl.fi/fi/thl>. Luettu 26.11.2017.

THL 2017b. Luettavissa 26.11.2017 <https://www.thl.fi/fi/thl/yhteistyö>. Luettu 26.11.2017.

THL 2017c. Luettavissa 29.11.2017 <https://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/rahoitus-ja-verkostot/terveyden-edistamisen-maararaha> . Luettu 29.11.2017.

Tutki hankintoja 2017a. Luettavissa 26.11.2017 <https://tutkihankintoja.fi/> . Luettu 26.11.2017.

Tutki hankintoja 2017b. Luettavissa 26.11.2017 <https://tutkihankintoja.fi/hankintayksikot/TERVEYDEN%20JA%20HYVINVOINNIN%20LAITOS> . Luettu 26.11.2017.

Triplan 2017. Luettavissa 30.11.2017 <http://www.triplan.fi/> . Luettu 30.11.2017.

VK 2017. Luettavissa 30.11.2017 http://www.valtiokonttori.fi/fi-FI/Virastoille_ja_laitoksille/Taloushallintoa_ja_johtamista_tukevat_palvelut/Valti-on_taloushallinnon_prosessit/Hankinnasta_maksuun/Verkkolaskutus/Valtion_verkkolaskutilastoja . Luettu 30.11.2017.

VM 2017a. Luettavissa 27.11.2017 <http://vm.fi/digitalisoidaan-julkiset-palvelut> . Luettu 27.11.2017

VM 2017b. Luettavissa 30.11.2017 http://vm.fi/documents/10623/1169934/Liisa+Lehtom%C3%A4ki_Toimeenpano+2.pdf/6f77219d-cecb-462d-b29d-a60b072b2c22 . Luettu 30.11.2017.

Liitteet

Liite 1. Hankintaluokat

Hankintaluokat
Aineet, tarvikkeet ja tavarat
Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut
Hallinnolliset palvelut
Henkilöstöpalvelut
ICT-hankinnat (tavarat, palvelut ja ohjelmistot)
Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet
Maanpuolustuskalusto
Matkustuspalvelut
Toimitilat
Väylähankkeet

(VM 2017b)